

Nr 6

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna på driftbudgeten för budgetåret 1965/66 inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde jämte i ämnet väckta motioner.

(4:e avd.)

DRIFTBUDGETEN

Sjätte huvudtiteln

Väg- och vattenbyggnadsväsendet

1:o) Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar. I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:tt (bilaga 8, punkt B 1., s. 19—23 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1965) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66, dels ock till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 17 735 000 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 15 277 000 kr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har föreslagit, att anslaget ökas med 3 346 000 kr.

Beträffande remissyttrande av väg- och vattenbyggnadsstyrelseutredningen får utskottet hänvisa till propositionen (s. 22).

Departementschefen har anfört följande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens huvudorganisation är f. n. föremål för översyn av särskilda sakkunniga. Resultatet av översynen beräknas föreligga under år 1965. I avvaktan härpå har styrelsen inte framlagt förslag om nya specificerade tjänster utan endast föreslagit viss generell uppräknig av avlöningsmedlen.

Under den tid organisationsöversynen pågår bör styrelsen ha möjligheter att vidtaga vissa förstärkningar inom ramen för nuvarande organisation. Detta bör liksom under innevarande budgetår ske genom att medel anvisas

1 — Bihang till riksdagens protokoll 1965. 6 saml. Nr 6

för anställning av tillfällig personal. Jag beräknar medelsbehovet härför till 275 000 kr.

Styrelsens förslag till ökade befogenheter på personalområdet samt sammanslagning av anslagsposter kan jag icke tillstyrka.

Under anslaget till vägunderhållet kommer jag att redovisa styrelsens förslag rörande medel för utbildningsverksamheten. Det torde, i likhet med vad som gäller för innevarande budgetår, böra ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma storleken av det belopp styrelsen skall få disponera för utbildningsändamål.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 912 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	7 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	9 570 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	6 246 000

Summa kr. 17 735 000;

b) till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 17 735 000 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskatte-medlen.

2:o) *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 2., s. 23 och 24), som innebär en anslagsökning med 166 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 624 000 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskatte-medlen.

3:o) *Vägförvaltningarna*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt B 3., s. 24—26), att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för vägförvaltningarna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66, dels ock till *Vägförvaltningarna*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 42 751 000 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskatte-medlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 38 148 000 kr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har föreslagit, att anslaget ökas med 6 008 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

För förstärkning av vägförvaltningarnas tekniska och administrativa enheter förordar jag en uppräkningsstat av anslaget med 250 000 kr. för anställning av tillfällig personal.

Styrelsens förslag till överföring av medel för avlöning av 17 obesatta kontorsbiträdestjänster å övergångsstat från ordinarieposten till icke-ordinarieposten föranleder ingen erinran från min sida.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för vägförvaltningarna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	10 081 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	17 294 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	15 376 000

Summa kr. 42 751 000;

b) till *Vägförvaltningarna*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 42 751 000 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

4:o) *Vägförvaltningarna*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 4., s. 26 och 27), som innebär en anslagsökning med 405 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vägförvaltningarna*: Omkostnader för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 6 766 000 kr., därav nio tiondelar att avräknas mot automobilskattemedlen.

5:o) De lokala vägnämnderna m. m. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 5., s. 27 och 28), som innebär en oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *De lokala vägnämnderna m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

6:o) **Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 6., s. 28), som innebär en anslagsökning med 125 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

7:o) **Allmän översikt över beräkningen av väganslagen m. m. Anslagen till vägunderhåll och vägbyggnader.** Före behandlingen av de skilda anslagen till vägunderhåll och vägbyggnader har Kungl. Maj:t (s. 28—48) lämnat en allmän översikt över beräkningen av väganslagen m. m.

I skrivelse den 31 augusti 1964 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* framlagt förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1965/66 i vad avser väghållningen m. m.

För budgetåret 1965/66 (kalenderåret 1966) föreslår styrelsen att anslaget till det *statliga vägunderhållet* uppföres med 520 milj. kr., vilket i förhållande till den i föregående års statsverksproposition för kalenderåret 1965 beräknade medelsförbrukningen motsvarar en ökning med 50 milj. kr.

För den *ordinarie statliga väg- och brobyggnadsverksamheten* äskar styrelsen en ökning med 60 milj. kr. till 620 milj. kr.

Vad angår den *kommunala väghållningen* tager styrelsen upp för bidrag till underhåll av vägar och gator 79 milj. kr. samt för bidrag till byggande av vägar och gator 290 milj. kr. eller tillhopa 369 milj. kr. Ökningarna utgör resp. 3 och 60 milj. kr.

För den *enskilda väghållningen* äskas 41 milj. kr. till vägunderhållet samt 25 milj. kr. till byggandet eller sammanlagt 66 milj. kr., vilket innebär ökning av resp. 8,5 och 7,4 milj. kr.

För *administrativa och diverse ändamål* har beräknats ca 628 milj. kr. Härvid har vissa anslag under sjätte huvudtiteln, som äskas av andra myndigheter än väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, samt anslag under åttonde, nionde, elfte och tolfte huvudtitlarna förts upp med samma belopp som för innevarande budgetår. Anslagen till allmänna beredskapsarbeten m. m. och vissa sysselsättningsfrämjande åtgärder för handikappade m. fl. under elfte huvudtiteln har tagits upp med belopp, som uppgivits från arbetsmarknadsstyrelsen.

Totalt skulle sålunda utgifterna inom automobilskattemedelsbudgeten komma att uppgå till ca 2 203 milj. kr. Inkomsterna av bilskattemedel under budgetåret 1965/66 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknat till ca 2 007 milj. kr. Härtill kommer trafikomläggningskatten med ca 100 milj. kr. De totala inkomsterna skulle härigenom komma att uppgå till ca 2 107 milj. kr.

Beträffande de närmare motiveringarna för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens äskanden torde få hänvisas till propositionen (s. 28—36).

Remissyttrande har avgivits av *arbetsmarknadsstyrelsen* (s. 36 och 37 i propositionen).

Departementschefen har anfört följande.

Inledningsvis vill jag lämna en redogörelse för utfallet av de faktiska investeringarna inom väg- och gatubyggnaden i förhållande till vägplanens utgiftsprogram. I följande sammanställning redovisas storleken av dessa investeringar under perioden 1958—1963. Härjämte har angivits beräknade investeringar åren 1964 och 1965. Jämförelsen avser för varje år vägplanens utgifter utan senareläggning. Beloppen anges avrundade i miljoner kronor. Medelsförbrukningsramarna för den statliga vägbyggnadsverksamheten på landsbygden för kalenderåren 1962—1965 har fastställts till resp. 380, 440, 500 och 560 milj. kr. Anslagen till bidrag till det kommunala vägbyggnadet har för samma tid upptagits till resp. 155, 185, 215 och 230 milj. kr.

År	Landsbygden					Städerna			
	Vägplanen	Ordinarie vägarbeten	Vissa vägbyggnadsarbeten	Beredskapsarbeten	Totalt i förhållande till vägplanen	Vägplanen	Ordinarie gatuarbeten	Beredskapsarbeten	Totalt i förhållande till vägplanen
1958	330	320	4	90	+ 84	110	87	3	— 20
1959	360	355	3	248	+ 246	125	103	16	— 6
1960	410	360	6	245	+ 201	145	86	16	— 43
1961	480	370	15	131	+ 36	165	113	8	— 44
1962	570	386	15	130	— 39	185	157	3	— 25
1963	670	434	18	263	+ 45	205	185	3	— 17
1964 (ber.)	770	500	11	270	+ 11	225	215	3	— 7
1965 (ber.)	870	560	1	200	— 109	250	230	—	— 20
S:a	4 460	3 285	73	1 577	+ 475	1 410	1 176	52	— 182

Av sammanställningen framgår att beredskapsarbetena utgjort en avsevärd del av de totala investeringarna på landsbygden. I beredskapsarbetena ingår, förutom de egentliga vägbyggnadsarbetena, vissa smärre förbättringsarbeten vid vägunderhållet. Kostnaderna för dessa har under åren 1959—1963 uppgått till resp. 48,4, 44,6, 1,9, 16,3 och 61,5 milj. kr. Beredskapsarbetena har till allra största delen avsett företag i flerårsplanerna. Dessa företag har härigenom i åtskilliga fall kunnat tidigareläggas.

Investeringsverksamheten i städerna har enligt sammanställningen underskridit vägplanens utgiftsprogram. Vid jämförelsen måste emellertid beaktas, att väghållningen rörande ca 1 100 km av städernas väg- och gatunät övertagits av kronan fr. o. m. den 1 januari 1961. Den redovisade eftersläpningen av 182 milj. kr. i den förutnämnda sammanställningen bör för en rättvisande jämförelse därför reduceras med ett belopp som motsvarar de i detta vägnät gjorda investeringarna. Storleken av dessa investeringar är emellertid svår att siffermässigt fastställa.

De totala utgifterna för vägväsendet, trafikövervakningen m. fl. ändamål, för vilka kostnaderna avräknas mot automobilskattemedel, uppgick under budgetåret 1963/64 till 1 751,7 milj. kr. Inkomsterna samma budgetår utgjorde 1 826,9 milj. kr., varför ett kassamässigt överskott av 75,2 milj. kr. uppstod på specialbudgeten. I inkomstbeloppet ingår trafikomläggnings-skatten med 87,6 milj. kr. Bortsett från denna för högertrafikreformen reserverade inkomst och den faktiska utgiften under budgetåret för högertrafikreformen, 2 milj. kr., visar specialbudgeten ett kassamässigt underskott av 10,4 milj. kr. Med utgångspunkt härifrån minskade anslagsreservationer med ca 19,1 milj. kr. till 490,2 milj. kr. Behållningen å fonden steg härigenom med ca 8,7 milj. kr. till 750,8 milj. kr. Om såväl inkomster som utgifter för högertrafikreformen medräknas, uppgår anslagsreservationer till 498,2 milj. kr. och behållningen å fonden till 828,4 milj. kr.

Efter den osedvanligt stora ökningen av reservationsmedlen under budgetåret 1962/63 har en ökad förbrukning av sådana medel skett under budgetåret 1963/64.

Därefter lämnas uppgifter om det faktiska utfallet av automobilskattemedlens specialbudget för budgetåren 1957/58—1963/64 samt beröres spörsmålet om den översiktliga vägplaneringen. I fortsättningen anför departementschefen följande.

Under år 1963 fastställdes flerårsplaner för den ordinarie statliga väg- och brobyggnadsverksamheten för perioden 1964—1968.

I enlighet med givna riktlinjer har planerna gjorts upp på basis av en medelstillsdelning av 500 milj. kr. till det ordinarie vägbyggandet under ett vart av åren i perioden. Nämnda belopp innebär givetvis icke något ställningstagande i förväg till de anslagbelopp, som för här ifrågasvarande budgetår skall anvisas å riksstaten under de ordinarie vägbyggnadsanslagen. Planerna innefattar -- förutom sådana projekt som beräknas komma till utförande inom ramen för den ordinarie vägbyggnadsverksamheten -- även projekt av sådan omfattning, art och lokalisering, att de arbetskraftsresurser, som arbetsmarknadsmyndigheterna önskar sätta in på beredskapsarbeten inom vägväsendet, utnyttjas på möjligast effektiva sätt.

Genom beslut den 15 februari 1963 uppdrog Kungl. Maj:t åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att i samråd med vederbörande länsstyrelser låta inventera behovet av sådana allmänna vägföretag, vilka bedömdes underlätta samordningen av verksamheten inom de kommunblock, som avsågs bildas i olika län. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har med skrivelse den 13 januari 1964 redovisat resultatet av inventeringen och därvid bl. a. anfört, att åtskilliga av de vägar som ingår i flerårsplanerna för perioden 1964—1968 utgöres av vägar, som tillgodoser nämnda ändamål. De mest angelägna projekten torde därför komma att genomföras under de närmaste åren. I den mån övriga i inventeringen angivna företag inte kan komma till utförande som beredskapsarbeten under nuvarande planperiod torde de på sedvanligt sätt få prioriteras tillsammans med andra angelägna företag vid den revision av flerårsplanerna, som författningsenligt skall ske under år 1966.

Under år 1963 har även fördelningsplan fastställts för tillsdelning under åren 1964—1968 av bidrag till byggande av vägar och gator i städer och samhällen som är väghållare. Planen baserar sig på beräknade anslag om resp. 210, 250, 280, 310 och 340 milj. kr. eller sammanlagt 1 390 milj. kr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslår i sin anslagsframställning för nästa budgetår en minskning av anslagen till den statliga och kommunala väghållningen med sammanlagt 36,1 milj. kr. Minskningen är en följd av övergången till kalenderårsberäkning av vägunderhållsanslaget fr. o. m. innevarande budgetår. Medelsförbrukningen under detta anslag kalenderåret 1965 uppskattade jag i 1964 års statsverksproposition (bil. 8, s. 48) till ca 470 milj. kr. Under hänsynstagande härtill innebär väg- och vattenbyggnadsstyrelsens äskande för nästa budgetår en ökning med 188,9 milj. kr. För det statliga vägunderhållet beräknar styrelsen en ökning av medelsbehovet med 50 milj. kr. till 520 milj. kr. I fråga om den statliga vägbyggnadsverksamheten föreslår styrelsen en ökning med 60 milj. kr. till 620 milj. kr. Bidraget till det kommunala vägunderhållet bör enligt styrelsen ökas med 3 milj. kr. till 79 milj. kr. Beträffande det kommunala vägbyggandet föreslås en ökning med 60 milj. kr. till 290 milj. kr. Till den enskilda väghållningen äskas 25 milj. kr. till byggandet, en ökning med 7,4 milj. kr., och 41 milj. kr. till underhållet eller 8,5 milj. kr. mer än för innevarande budgetår.

Departementschefen övergår därefter till frågan om den kollektiva närtrafiken i storstockholmsområdet och anför följande.

I överensstämmelse med vad jag anförde i prop. 1963: 191 angående riktlinjer för den statliga trafikpolitiken m. m. (s. 115—117) förordnade Kungl. Maj:t den 19 december 1963 numera generaldirektören N. J. Hörjel att vara statlig förhandlings- och utredningsman för den kollektiva närtrafikens ordnande i storstockholmsområdet.

Förhandlings- och utredningsmannen har med biträde av särskilt tillkallade experter bedrivit ett omfattande utredningsarbete och fört förhandlingar med företrädare för Stockholms stad och Stockholms läns landsting. Arbetet har resulterat i en preliminär principöverenskommelse den 17 december 1964 mellan stadens och landstingets företrädare om samordning, utbyggnad och drift av det kollektiva trafiksystemet i Storstockholm m. m. Överenskommelsen har i de delar, som berör statens järnvägar, godkänts av järnvägsstyrelsen. Principöverenskommelsen har träffats under förutsättning att statsbidrag utgår med 95 % av kostnaderna för s. k. underbyggnad för de i överenskommelsen angivna tunnelbanorna, inberäknat kostnader för marklösen. I huvudsak innebär överenskommelsen följande.

Staden och landstinget skall genom ett kommunalförbund samarbeta i fråga om utbyggnad och drift av det kollektiva trafiksystemet inom Storstockholm i syfte att erbjuda invånarna en god trafikservice samt gemensamt verka för en god trafikservice jämväl åt invånarna inom de delar av landstingsområdet som inte ingår i storstockholmsområdet. Aktiebolaget Stockholms spårvägar skall ombildas och förväras av kommunalförbundet. Bolaget, som efter ombildningen skall benämnas Aktiebolaget Storstockholms lokaltrafik (SL), skall bedriva tunnelbanetrafik samt ombesörja den busstrafik och de trafikuppgifter i övrigt som nu handhas av spårvägsbolaget. Vad beträffar den busstrafik, som nu bedrivs av SJ inom Storstockholm och den järnvägs- och busstrafik inom området, som f. n. bedrivs av kommunala och enskilda trafikföretag, skall förhandlingar upptas i syfte att till SL överföra denna trafik i erforderlig omfattning. Vidare förutsattes att avtal skall träffas med SJ om att SJ och dess dotterföretag skall på sina järnvägslinjer och på de busslinjer, som fortsättningsvis skall tillhöra nämnda företags linjenät, bedriva viss lokaltrafik för SL:s räkning. I an-

slutning därtill förutsättes en upprustning ske genom SJ:s försorg av lokaltrafiken på de normalspåriga järnvägslinjerna innefattande bl. a. pendeltrafik med moderna motorvagnsenheter på sträckan Märsta—Södertälje från våren 1968 och på sträckan Kungsängen—Västerhaninge från våren 1970. SJ:s centralförvaltning har uppskattat kostnaderna för upprustningen av SJ:s lokaltrafik fram t. o. m. år 1975 till sammanlagt högst 400 milj. kr. exklusive räntor under byggnads- och anskaffningstiden. Intäkterna av den lokaltrafik, som SJ bedriver för SL:s räkning, skall tillkomma SL, som i gengäld skall till SJ lämna ersättning för drift- och kapitaltjänstkostnader för nämnda trafik enligt vissa i överenskommelsen angivna grunder.

Enligt överenskommelsen skall tunnelbanorna byggas ut till att omfatta tre system. Sålunda kompletteras tunnelbanesystem 2 med en ny bana som från station Östermalmstorg går via Frescati genom Solna, Stocksund och Danderyd till Täby. Vidare kompletteras detta tunnelbanesystem med en bansträcka från Vårberg till Botkyrka. Det tredje tunnelbanesystemet avses i en första etapp byggas från stadens centrum genom Kungsholmen, Solna och Sundbyberg till Järvafältet. I ett senare skede förutsättes en utbyggnad från stadens centrum till sydöstra Södermalm och därifrån med en bana till Nacka och en till station Isstadion. Som riktpunkt för planering och byggande skall enligt avtalet gälla att tunnelbanorna till Järvafältet, Täby och Botkyrka skall vara färdiga före 1975 samt banan till Nacka och den nämnda bandelen till station Isstadion under senare hälften av 1970-talet.

För den kollektiva trafiken inom Storstockholm skall enligt överenskommelsen införas enhetliga regler för övergång mellan olika linjer och trafikmedel samt successivt genomföras en samordning av taxeyesystemet.

Det kommunalförbund staden och landstinget avser att bilda skall enligt överenskommelsen bl. a. ansvara för den översiktliga planeringen av den fortsatta utbyggnaden av det kollektiva trafiksystemet, svara för den angivna utbyggnaden av tunnelbanesystemet, genom SL i administrativt och ekonomiskt hänseende svara för all kollektiv lokaltrafik inom området, bestämma riktpunkterna i fråga om trafikstandard, riktlinjer i fråga om taxeyesystem och taxenivå samt täcka eventuella förluster i SL:s verksamhet genom särskilda tillskott.

Staden och landstinget skall vardera utse hälften av ledamöterna i kommunalförbundets fullmäktige.

I fråga om kostnaderna för utbyggnaden av tunnelbanesystemet anges bl. a. att kommunalförbundet — med det av parterna förutsatta statsbidraget — skall ombesörja och bekosta för tunnelbanorna erforderliga underbyggnader med vad därtill hör jämte byggnadstekniska råkonstruktioner för trappnedgångar m. m. SL skall ombesörja och bekosta spåröverbyggnad m. m. liksom övriga anordningar för trafiken, trafikanterna och SL:s personal.

Kostnaderna för kommunalförbundets verksamhet skall i den mån de ej täcks på annat sätt bestridas genom bidrag av staden och landstinget. Fördelningen skall ske i förhållande till antalet skattekronor. Under en övergångstid — t. o. m. år 1971 — gäller särskilda bestämmelser i fråga om fördelningen av kapitaltjänstkostnaderna.

De i överenskommelsen angivna riktlinjerna för samordning, utbyggnad och drift av det kollektiva trafiksystemet skall tillämpas fr. o. m. år 1967. För erforderliga förberedelser och övergångsanordningar skall kommunal-

förbundet bildas redan under år 1965. För att bli bindande skall överenskommelsen ha godkänts av Stockholms stadsfullmäktige och Stockholms läns landsting före den 15 april 1965.

Den sålunda föreliggande överenskommelsen mellan företrädare för Stockholms stad och Stockholms läns landstingskommun skapar enligt min mening en god grundval för lösning av den kollektiva närtrafikens problem i storstockholmsregionen. Överenskommelsen ansluter väl till den målsättning jag i prop. 1963:191 angav för den statliga förhandlings- och utredningsmannens arbete, nämligen att uppnå en lösning som innebär en fullgod trafikservice till lägsta samhällsekonomiska kostnad, i första hand genom åtgärder för en samordning av investerings-, drift- och taxepolitiken för närtrafiken inom området.

Den tidigare nämnda kostnaden för upprustning av lokaltrafiken på statens järnvägar avser 400 milj. kr. i 1964 års kostnadsläge. Av beloppet har 200 milj. kr. beräknats för spåranläggningar, 165 milj. kr. för rullande materiel och 35 milj. kr. för signal- och teleanläggningar samt diverse anläggningar. Enligt min mening bör denna beräkning kunna läggas till grund för ifrågavarande upprustning. För budgetåret 1955/66 beräknar jag medelsbehovet till ca 10 milj. kr. avseende främst rullande materiel.

I fråga om den i överenskommelsen angivna förutsättningen rörande statsbidrag till byggande av tunnelbanor vill jag anföra följande. Med den gemensamma planering och samordning inom närtrafiken som uppnås genom utökad tunnelbanetrafik och övriga i överenskommelsen angivna åtgärder kan vägande skäl anföras för att staten bör aktivt stödja en utbyggnad för kollektiv närtrafik av detta slag. En kapacitetsjämförelse ger vid handen att därest trafikförsörjningen i en större tätortsregion — inom ramen för vad som från stadsbyggnadsmässiga och andra synpunkter är praktiskt möjligt — till övervägande del skall baseras på busstrafik och individuell biltrafik, erforderliga investeringar för utbyggnad av väg- och gatunätet torde bli avsevärt mer kostnadskrävande än de behöver bli vid tillgång till ett väl utbyggt tunnelbanesystem. Detta motiverar enligt min mening att s. k. underbyggnad för tunnelbanor i likhet med vad som gäller för vägar och gator göres statsbidragsberättigad. Under villkor att den preliminära överenskommelsen godkännes av vederbörande huvudmän och under de förut i övrigt angivna förutsättningarna bör statsbidrag kunna utgå med 95 % av kostnader för sådan underbyggnad inberäknat marklösen och medel härför efter angelägenhetsprövning anvisas från anslagen till väg- och gatubyggande fr. o. m. budgetåret 1965/66. I enlighet med hittills tillämpad terminologi avses med tunnelbaneanläggnings underbyggnad i princip banvall intill ballastens underkant eller intill underkanten på motsvarande anordning för elastisk uppläggning jämte därtill hörande tunnlar, broar och viadukter. Jag avser i enlighet härmed att senare föreslå Kungl. Maj:t att för riksdagen framlägga förslag till de författningsbestämmelser, som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående.

Departementschefen redovisar därefter sina förslag till medelsanvisning för den statliga, kommunala och enskilda väghållningen för budgetåret 1965/66 och anför därvid följande.

I den inledande översikten har jag redogjort för landsvägstransporternas utveckling. Mot bakgrund härav och med hänsyn till den beräknade fortgående trafikutvecklingen bör ökade anslag ställas till förfogande för ut-

byggnaden av väg- och gatunätet. Därvid har jag i princip utgått ifrån att de i den preliminära överenskommelsen rörande storstockholmstrafiken angivna statsbidragen skall rymmas inom ramen för en eljest normal ökning av gatu- och väganslagen till kommuner i storstockholmsregionen. Jag förordar — bortsett från effekten av den tidigare nämnda övergången till kalenderårsberäkning för anslaget till vägunderhållet — en ökning under nästa budgetår av anslagen till den statliga, kommunala och enskilda väghållningen med sammanlagt 120,4 milj. kr. Mina förslag innebär en fortsatt kraftig upprustning på vägväsendets område.

I fråga om anslagsmedlens användning vill jag beträffande investeringsidan framhålla följande.

Vägupprustningen på landsbygden bör alltså och i första hand koncentreras till de delar av vägnätet som är av särskild betydelse för näringslivets transporter. Fortsatt upprustning av europavägarna till den internationellt eftersträfvade standarden är likaledes av hög angelägenhetsgrad. Planeringsarbetet för om- och nybyggnader av vägar och broar bör alltså inriktas på att så långa sammanhängande transportsträckor som möjligt med god bärighetsstandard erhålles. Viss försiktighet bör likväl iakttagas när det gäller att enbart genom ökning av de löpande underhållskostnaderna söka öka bärigheten.

Genom den fortgående trafikutvecklingen och urbaniseringen har trafikproblemen i de större tätortsregionerna blivit större än tidigare. Under senare år har investeringarna i städerna till stor del avsett byggande av infarts- och genomfartsleder. Genom dessa åtgärder får ifrågasvarande trafikleder en väsentligt ökad kapacitet. Den snabba trafikutvecklingen medför emellertid att köbildningar ofta icke kan undvikas vid de tider på dygnet då högtrafik råder. Köbildningen sammanhänger också med de synnerligen stora svårigheter som föreligger för trafiken inom städernas centrala delar. Det utan tvekan effektivaste sättet att medverka till ett rationellt fungerande trafiksystem i storstadsområden är enligt min mening att, efter erforderlig regionplanering, bygga ut de kollektiva trafikmedlen. Målsättningen bör härvid vara att skapa ett kollektivt trafiksystem, som har en sådan attraktivitet att det i väsentligt större utsträckning än nu utgör ett ur den enskildes synpunkt fördelaktigt alternativ till den privata biltrafiken. Även för storstadsområdena bör det vara en given trafikpolitisk målsättning att skapa en tillfredsställande trafikstandard till så låga samhälls-ekonomiska kostnader som möjligt. Som jag tidigare anfört ansluter den träffade preliminära överenskommelsen rörande trafiken i storstockholmsregionen väl till den här angivna målsättningen.

Vägbyggandet såväl på landsbygden som i städerna bör ske under särskilt hänsynstagande till trafiksäkerhetens krav. Genom de undersökningar och inventeringar som företagits och fortlöpande utföres, bl. a. i fråga om trafikolyckornas orsaker och lokaliseringen av dessa olyckor, finnes ett konkret underlag för sådana vägtekniska förbättringar, som direkt kan öka trafiksäkerheten.

I fråga om det enskilda vägbyggandet bör en uppräknig av anslaget ske med hänsyn till de anmälda bidragsbehoven. I detta sammanhang vill jag också ta upp till behandling ett spörsmål om utvidgning av den kategori enskilda vägar för vilka statsbidrag kan utgå. Chefen för jordbruksdepartementet kommer senare vid behandlingen under nionde huvudtiteln av anslaget till vägbyggnader å skogar i enskild ägo att framlägga förslag

rörande stödgivningen till skogsvägar. Förslaget innebär bl. a., att förhöjt byggnadsbidrag skall kunna utgå till skogshuvudväg av särskild betydelse ur fritidssynpunkt. Sådan betydelse bör skogshuvudväg kunna anses ha om den kommer att utgöra tillfartsväg till naturområden som bör vara lätt tillgängliga för rekreation och friluftsliv. Sådant naturområde kan vara trakten kring en sjö, som är en attraktiv badplats, eller ett område med särskilt lämplig vintersportterräng. Särskild hänsyn bör tas till om området avsatts som naturreservat med stöd av naturvårdslagen. Enligt kungörelsen den 19 december 1952 (nr 793) angående statsbidrag till enskild väghållning må byggnadsbidrag utgå för sådan väg, som är av väsentlig betydelse såsom samfärdsled för en bygds befolkning (byväg). Enskild väg av stor betydelse från fritidssynpunkt kan således icke enligt hittills gällande bestämmelser erhålla bidrag, därest den icke samtidigt utgör sådan byväg. Enligt min mening är det angeläget, att möjligheter öppnas för att tillgodose det trafikbehov, som föranledes av ett klart dokumenterat fritidsintresse. Det finns därför starka skäl att staten i viss utsträckning lämnar bidrag till byggande av jämväl andra enskilda vägar av särskild betydelse från fritidssynpunkt än skogshuvudvägar. Det föreliggande behovet av sådana vägar är dock inte närmare utrett. Jag förordar därför, att bidragsgivningen får formen av en försöksverksamhet och att den lämpligen knyter an till bestämmelserna i kungörelsen om statsbidrag till enskild väghållning. Vid den utredning i byggnadsärendet, varom länsstyrelse enligt kungörelsen regelmässigt har att föranstalta, bör i här förevarande fall erforderligt samråd ske med statens naturvårdsnämnd. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser om försöksverksamheten.

Utförda undersökningar rörande vägnätets tillstånd från vägunderhållsynpunkt visar, att betydande insatser erfordras i fråga om såväl egentligt som förstärkt vägunderhåll för att hålla vägnätet i ett tillfredsställande skick. Genom den allt intensivare trafiken ökar förslitningen på vägnätet, varigenom mera omfattande åtgärder än tidigare måste utföras. Jag anser därför, att anslaget till vägunderhållet bör ytterligare ökas. I detta sammanhang vill jag även erinra om den under föregående år genomförda omläggningen till kalenderårsberäkning av vägunderhållsanslaget, vilken medfört ökade möjligheter för styrelsen att rationellt utnyttja de medel, som anvisas för verksamheten inom vägunderhållet. I sammanhanget vill jag också framhålla, att under de senaste åren förstärkningsarbeten av betydande omfattning utförts som beredskapsarbeten.

För gatuunderhållet i städerna föreslår jag en anslagsuppräknig med hänsyn främst till ökningen av det bidragsberättigade väg- och gatunätet.

Anslaget till det enskilda vägunderhållet bör ökas på grund av ökningen av det vägnät som åtnjuter statsbidrag samt de fr. o. m. budgetåret 1963/64 vidgade bidragsmöjligheterna.

Under hänvisning till det anförda förordar jag, att den totala ökningen av 120,4 milj. kr. för den statliga, kommunala och enskilda väghållningen fördelas med 20 milj. kr. på det statliga vägunderhållet, 50 milj. kr. på det ordinarie statliga vägbyggandet, 3 milj. kr. på det kommunala gatuunderhållet och 40 milj. kr. på det kommunala gatubyggandet samt med 5 milj. kr. på det enskilda vägunderhållet och 2,4 milj. kr. på det enskilda vägbyggandet.

Av det ordinarie anslagsmedlen har fr. o. m. budgetåret 1962/63 till vissa län avsatts vägbyggnads- och vägunderhållsmedel att användas under sär-

skilt beaktande av arbetsmarknadspolitiska synpunkter. Sedan budgetåret 1963/64 har dessa medel tilldelats Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Genom att tilldelningen av dessa medel har förbundits med föreskrifter av nämnda innebörd har ytterst angelägna arbeten kunnat inordnas i den ordinarie väghållningsverksamheten under beaktande av såväl arbetsmarknadsmässiga som vägpolitiska önskemål. Någon ändring i denna medelsdisposition synes icke böra ske under budgetåret 1965/66. Jag föreslår därför, att de förenämnda länen tilldelas 40 milj. kr. av vägbyggnadsanslagen och 20 milj. kr. av vägunderhållsanslaget. Sistnämnda belopp bör användas till sådana förstärkningsarbeten, som erfordras för att möjliggöra oljegrusning eller s. k. enkel beläggning. Vid dispositionen av ifrågakvarande anslagsbelopp bör, liksom tidigare, arbetsmarknadspolitiska synpunkter beaktas i fråga om val av projekt ur flerårsplanerna, deras lokalisering, igångsättning, anställning av arbetskraft m. m.

Vägbyggnadsföretagen på landsbygden utföres dels i väg- och vattenbyggnadsverkets regi, dels som entreprenadarbeten. Kostnaderna för företag utförda i egen regi har under åren 1961—1963 uppgått till resp. 136, 153 och 170 milj. kr. Dessa belopp utgör resp. 40, 44 och 42 % av de ordinarie statliga väginvesteringarna under förenämnda år, exklusive projekterings- och marklösenkostnader. Samtidigt har den i egen regi sysselsatta arbetsstyrkan minskat på grund av den fortgående rationaliseringen. I skrivelse den 6 december 1963 har Svenska vägarbetareförbundet framfört vissa synpunkter på frågan om avvägningen mellan egenregi- och entreprenadverksamhet. Enligt min mening måste vägbyggnadsverksamheten utövas på sådant sätt, att en fortlöpande kostnadskontroll kan upprätthållas såväl i arbeten i egen regi som i entreprenadarbeten. Härför erfordras en riktigt kostnadsredovisad verksamhet i egen regi av icke alltför begränsad omfattning avseende olika slag av vägbyggnadsföretag. Det ankommer på styrelsen att fortlöpande ägna frågan om verksamheten i egen regi uppmärksamhet och att ge denna verksamhet sådan omfattning, som erfordras för en effektiv kostnadskontroll.

I fråga om väg- och gatubyggandet i städerna har under senare år en viss koncentration skett till storstadsområdena. I såväl Stockholm som Göteborg pågår eller planeras flera storföretag. Utbyggnaden av Essingeleden och Tegelbacken i Stockholm samt Tingstadsleden och Älvsborgsleden i Göteborg pågår. De sammanlagda kostnaderna för dessa företag kan beräknas till storleksordningen 700 milj. kr., varav på Essingeleden och Tingstadsleden belöper mer än 500 milj. kr. Med den av mig i det föregående förordade medelsanvisningen för väg- och gatubyggandet i städerna kan de nämnda trafikledsbyggena fullföljas planenligt.

De nedlagda kostnaderna för beredskapsarbeten uppgick under år 1963 till sammanlagt 263 milj. kr. Härav har 181 milj. kr. eller 69 % kommit norrlandsläna till godo. Omfattningen av beredskapsarbetena i norrlandsläna under senare år har beaktats vid uppgörandet av flerårsplanerna för perioden 1964—1968 genom att läna i södra och mellersta Sverige tillförts en ökad andel av totalbeloppen i planerna i jämförelse med närmast föregående period. Vidare har arbetskraft, som tillfälligt behövt beredas sysselsättning genom arbetsmarknadsmyndigheternas försorg, använts i beredskapsarbeten i södra och mellersta Sverige. För innevarande budgetår har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen planerat sådana arbeten för ca 70 milj. kr.

vid vilka 900 man från områden med relativt hög arbetslöshet beräknas få sysselsättning.

I detta sammanhang vill jag även anmäla ett anslagsspörsmål avseende viss hälsoundersökning. I skrivelse den 30 oktober 1963 hemställde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att få utföra en teknisk-medicinsk undersökning avseende risker för ohälsa hos personal, sysselsatt vid väg- och vattenbyggnadsverkets kross- och sorterverk. Kungl. Maj:t har genom beslut den 9 september 1964 medgivit, att styrelsen må utföra ifrågavarande undersökning samt för bestridande av kostnaderna härför taga i anspråk högst 70 000 kr. av reservationsanslaget till vägunderhållet.

Sammanfattningsvis föreslår jag, att till det *statliga vägunderhållet* anvisas 490 milj. kr., vilket innebär en ökning med 20 milj. kr. i förhållande till det för kalenderåret 1965 avsedda beloppet. Jämfört med det för innevarande budgetår anvisade anslaget, som avser tiden 1/7 1964—31/12 1965, är detta en minskning med 205 milj. kr.

Jag förordar vidare, att anslag till *statliga ordinarie väginvesteringar* äskas hos riksdagen med sammanlagt 610 milj. kr.

Det bör få ingå i Kungl. Maj:ts befogenheter på samma sätt som gäller för innevarande budgetår att i den mån arbetsmarknadsläget så medgiver eller påkallar bemyndiga väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att utöka byggnadsverksamheten utöver angivna medelsomslutning om 610 milj. kr. genom att under budgetåret i förväg taga i anspråk erforderliga belopp av de medel på de kalenderårsberäknade anslagen, som är anvisade för den ordinarie verksamheten under andra halvåret 1966. Kungl. Maj:t bör även ha befogenhet att minska byggnadsverksamheten om detta erfordras ur arbetsmarknadssynpunkt.

I fråga om bidragsanslagen till den *kommunala väghållningen* tillstyrker jag väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om ett anslag av 79 milj. kr. till bidrag till underhåll av vägar och gator. För det kommunala väg- och gatubyggandet tillstyrker jag en arbetsomslutning under år 1966, som motsvarar 270 milj. kr. i statsbidrag. Anslaget till bidrag till byggande av vägar och gator torde böra tagas upp med detta belopp.

Vad slutligen beträffar bidragsanslagen till *enskild väghållning* förordar jag, att till bidrag till underhåll av enskilda vägar anvisas 37,5 milj. kr. Anslaget till bidrag till byggande av enskilda vägar torde böra uppföras med 20 milj. kr. Totalt äskas alltså för bidrag till enskild väghållning 57,5 milj. kr.

För *administrativa och diverse ändamål* beräknar jag under andra anslag under sjätte huvudtiteln sammanlagt 196,8 milj. kr., att avräknas mot automobilskattemedlen. Under åttonde, nionde, elfte och tolfte huvudtitlarna föreslås därjämte att 455,5 milj. kr. skall avräknas mot dessa medel. Totalt skulle alltså för de till administration m. m. hänförliga ändamålen 652,3 milj. kr. avräknas mot automobilskattemedlen, vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en ökning med 274,4 milj. kr.

Enligt den sålunda redovisade beräkningen skulle det totalbelopp, som avses skola täckas av automobilskattemedlen, för budgetåret 1965/66 uppgå till sammanlagt (490 + 610 + 79 + 270 + 57,5 + 652,3) 2 158,7 milj. kr. eller exakt angivet 2 158 734 400 kr., vilket innebär en ökning i förhållande till motsvarande på riksstaten för innevarande budgetår uppförda anslagsbelopp med omkring 128,7 milj. kr.

Chefen för finansdepartementet har beräknat inkomsterna på automo-

bilskattemedlens specialbudget (inkl. trafikomläggningsskatt) för budgetåret 1965/66 till sammanlagt 2 222 milj. kr.

Av sistnämnda belopp skulle alltså 2 159 milj. kr. disponeras för att täcka anslag på driftbudgeten medan ca 63 milj. kr. torde få tillföras budgetutjämningsfonden och där redovisas under särskild titel.

Till *Vägunderhållet* (punkt B 7. s. 49 och 50) beräknas ett reservationsanslag av 490 milj. kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

I fråga om *Byggande av vägar och broar* föreslås (punkterna B 8—11, s. 50—52) reservationsanslag av sammanlagt 610 milj. kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

I följande sammanställning redovisas bl. a. till förenämnda ändamål för innevarande budgetår anvisade och för nästa budgetår äskade medel.

	Anslag 1963/64	Netto- utgift 1963/64	Reserva- tion vid budget- årets utgång	Anslag 1964/65	Styrelsens förslag 1965/66	Departements- chefens förslag 1965/66
miljoner kronor						
8. Byggande av riksvägar	275,0	255,9	198,9	295,0	350,0	340,0
9. Byggande av länsvägar	202,0	173,4	116,0	210,0	218,0	214,0
10. Byggande av ödebygdsvägar.....	5,0	8,4	8,6	11,0	12,0	12,0
11. Byggande av storbroar	18,0	26,6	12,4	44,0	40,0	44,0
	500,0	464,3	335,9	560,0	620,0	610,0

Departementschefen har beträffande anslagen till byggande av vägar och broar anfört följande.

Medelsförbrukningen för den ordinarie statliga väg- och brobyggnadsverksamheten under år 1963 uppgick till 433,7 milj. kr. För år 1964 har fastställts en medelsförbrukningsram av 500 milj. kr.

För väg- och vattenbyggnadsverkets vägbyggnadsverksamhet under år 1965 har riksdagen i enlighet med förslag i 1964 års statsverksproposition angivit en ram av 560 milj. kr.

Den vid ingången av år 1965 disponibla medelsbehållningen under förevarande anslag kan beräknas till 585,6 milj. kr. Den marginal om 25,6 milj. kr., som således skulle föreligga mellan de tillgängliga medlen och ramen för år 1965, kan komma att visa sig så liten eller så fördelad att vissa administrativa svårigheter kan uppstå att nå den tänkta medelsomslutningen av 560 milj. kr. Kungl. Maj:t bör på samma sätt som gällt för år 1964 i mån av behov — för att uppnå den sammanlagda medelsförbrukningsramen — bemyndiga väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att för verksamheten under år 1965 i förväg taga i anspråk medel från väganlagen för budgetåret 1965/66.

För den ordinarie statliga vägbyggnadsverksamheten under år 1966 har jag under den allmänna översikten över beräkningen av väganlagen förordat anslag om sammanlagt 610 milj. kr. Härav bör ett lämpligt avvägt belopp reserveras för vägbyggnadsarbeten i samband med järnvägsnedläggningar och för speciella vägbyggnadsändamål av olika slag.

Medelsförbrukningen under anslagen till byggande av riksvägar och byggande av länsvägar kan med hänsyn till föreliggande reservationsmedelsbehållningar tillgodoses i avsedd omfattning även med en viss reducering av anslagen i förhållande till styrelsens äskanden. Under anslaget till byggande av storbroar däremot kan förbrukningen beräknas bli större än som kunde förutses vid tidpunkten för avgivandet av styrelsens anslagsframställning. Jag har därför berett styrelsen tillfälle att under hand ange den fördelning av anslagsmedlen, som styrelsen vid den av mig förordade totala medelsförbrukningen anser mest lämplig. Styrelsen har därvid föreslagit följande fördelning, nämligen 340 milj. kr. eller 56 % på anslaget till byggande av riksvägar, 214 milj. kr. eller 35 % på anslaget till byggande av länsvägar, 12 milj. kr. eller 2 % på anslaget till byggande av ödebygdsvägar samt 44 milj. kr. eller 7 % på anslaget till byggande av storbroar. Jag finner den av styrelsen föreslagna anslagsfördelningen böra godtagas.

Beträffande *Bidrag till underhåll av vägar och gator* föreslås (punkt B 12., s. 52 och 53) ett förslagsanslag av 79 milj. kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till *Bidrag till byggande av vägar och gator* föreslås (punkt B 13., s. 53 och 54) ett reservationsanslag av 270 milj. kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Departementschefen anför, under hänvisning till sin anmälan i den allmänna översikten över beräkningen av väganslagen, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bör givas rätt att för år 1966 ställa i utsikt statsbidrag intill ett belopp av 270 milj. kr. Detta innebär en höjning med 40 milj. kr. i förhållande till den beräknade omslutningen för år 1965. För budgetåret 1965/66 torde böra anvisas ett anslagsbelopp, som motsvarar ett bidragsbehov av 270 milj. kr.

Beträffande *Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.* förordas (punkt B 14., s. 54—56) ett reservationsanslag av 37,5 milj. kr., att avräknas mot automobilskattemedlen, vilket innebär en uppräknings av innevarande budgetårs anslag med 5 milj. kr. Vidare föreslås medgivande att under budgetåret 1965/66 bevilja statlig lånegaranti för lån avseende inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar till ett totalbelopp av 100 000 kr.

I fråga om *Bidrag till byggande av enskilda vägar* föreslås (punkt B 15., s. 56 och 57) ett reservationsanslag av 20 milj. kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Departementschefen anför att med hänsyn till de ökade anspråken på bidrag från förevarande anslag en höjning av anslaget bör ske. Vidare erinrar departementschefen om att han under den allmänna översikten över beräkningen av väganslagen förordat en viss försöksvis utvidgning av bidragsområdet för den enskilda våghållningen. Därest riksdagen icke finner anledning till erinran mot de av styrelsen föreslagna ändringarna i gällande före-

skrifter om uppdelning av statsbidraget i vissa fall för två eller tre år avser departementschefen att senare föreslå Kungl. Maj:t att meddela beslut i överensstämmelse med styrelsens förslag. Den sammanlagda ökningen av medelsbehovet under anslaget uppskattas till 2,4 milj. kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sundin m. fl.* (I: 447) och den andra inom andra kammaren av herr *Hedlund m. fl.* (II: 535), i vilka hemställts

I. att riksdagen vid sin behandling

a) av Vägunderhållet under sjätte huvudtiteln för budgetåret 1965/66 måtte anvisa ett reservationsanslag av 520 milj. kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,

b) av Byggande av riksvägar under sjätte huvudtiteln för budgetåret 1965/66 måtte anvisa ett reservationsanslag av 350 milj. kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,

c) av Byggande av länsvägar under sjätte huvudtiteln för budgetåret 1965/66 måtte anvisa ett reservationsanslag av 218 milj. kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,

d) av Byggande av storbroar under sjätte huvudtiteln för budgetåret 1965/66 måtte anvisa ett reservationsanslag av 40 milj. kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,

e) av Bidrag till byggande av vägar och gator under sjätte huvudtiteln för budgetåret 1965/66 måtte anvisa ett reservationsanslag av 285 milj. kr., att avräknas mot automobilskattemedlen,

f) av Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m. under sjätte huvudtiteln för budgetåret 1965/66 måtte anvisa ett reservationsanslag av 41 milj. kr., att avräknas mot automobilskattemedlen, samt

g) av Bidrag till byggande av enskilda vägar under sjätte huvudtiteln för budgetåret 1965/66 måtte anvisa ett reservationsanslag av 25 milj. kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;

II. att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om närmare preciseringar, när det gäller disponerande av automobilskattemedel för bidrag till byggande av tunnelbanor, på i motionerna anförda grunder;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sveningsson* (I: 449) och den andra inom andra kammaren av herr *Bengtson* i Solna *m. fl.* (II: 530), i vilka hemställts att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t *dels* hemställa om en allsidig utredning på sätt i motionerna närmare angives om vägväsendets framtida finansiering med särskild hänsyn till starkt kapitalkrävande anläggningar, såsom motorvägar, tunnelbanor och storbroar, *dels* ock giva Kungl. Maj:t till känna vad i motionerna framhållits rörande godkännande av den träffade principöverenskommelsen rörande det kollektiva trafiksystemet i Storstockholm;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ferdinand Nilsson m. fl.* (I: 30) och den andra inom andra kammaren av herrar *Larsson* i Luttra och *Persson* i Heden (II: 38), i vilka hemställts att riksdagen ville uttala att bidrag av automobilskattemedel icke skall utgå för storstadsregionernas tunnelbanebyggen samt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om ny prövning av förslaget om bidrag av andra statsmedel för sådana uppgifter;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Skårman* och *Akerlund* (I: 189) och den andra inom andra kammaren av herrar *Jönsson* i Ingemarsgården och *Bohman* (II: 251), i vilka hemställts att riksdagen, med avslag på Kungl. Maj:ts yrkande om godkännande av förordade grunder för statsbidrag till byggande av tunnelbanor, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t dels hemställa om en allsidig utredning på sätt i motionerna närmare angives om vägväsendets framtida finansiering, dels ock giva Kungl. Maj:t till känna vad i motionerna framhållits rörande godkännande av den träffade principöverenskommelsen rörande det kollektiva trafiksystemet i Storstockholm;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lars Larsson m. fl.* (I: 438) och den andra inom andra kammaren av herr *Johansson* i Norrköping *m. fl.* (II: 537), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta, att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en utredning av de i motionerna berörda frågorna angående samordning av lokaltrafiken ute i landet;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Johan Olsson* och *Svanström* (I: 32) och den andra inom andra kammaren av herr *Eriksson* i Bäckmora *m. fl.* (II: 37), i vilka hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära en länsvis utförd inventering över sådana vägar som i avvaktan på en framtida ombyggnad redan nu bör bli föremål för en enklare upprustning för undanröjande av de värsta trafikfällorna och därigenom förebygga uppenbara olycksrisker, samt att erforderliga medel härtil ställes till vägförvaltningarnas förfogande;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Wikberg* och *Erik Olsson* (I: 190) och den andra inom andra kammaren av herr *Larsson* i Norderön *m. fl.* (II: 252), i vilka hemställts att riksdagen vid behandlingen av kommunikationshuvudtiteln, punkt B 7, Vägunderhållet, måtte besluta en uppräknig av Kungl. Maj:ts förslag med 1,5 milj. kr., att disponeras för ett forcerat vägunderhåll inom Jämtlands län i enlighet med vad i motionerna anförts;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Risberg m. fl.* (I: 188) och den andra inom andra kammaren av herr *Carlshamre m. fl.* (II: 249), i vilka hemställts att riksdagen i skrivelse till

2 --- Bihang till riksdagens protokoll 1965. 6 saml. Nr 6

Kungl. Maj:t måtte hemställa att frågan om motorvägarnas mittskiljeremisor måtte göras till föremål för en skyndsam utredning;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Åkerlund* (I: 293) och den andra inom andra kammaren av herr *Wennerfors* (II: 354), i vilka hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte giva till känna vad i motionerna anförts rörande sanitära anordningar vid parkeringsplatser;

dels en inom andra kammaren av herrar *Franzén* i Träkumla och *Gustafsson* i Stenkyrka väckt motion (II: 531), vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om skyndsam utredning och förslag rörande särskilt fraktlindringsbidrag, att avräknas mot bilskattemedlen, för transport av motorfordon på reguljär båtlinje mellan Gotland och fastlandet;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ferdinand Nilsson m. fl.* (I: 85) och den andra inom andra kammaren av herr *Svensson* i Vå m. fl. (II: 112), i vilka föreslagits att till Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m. för budgetåret 1965/66 anvisas ett reservationsanslag av 41 milj. kr. att avräknas mot automobilskattemedel; att till Bidrag till byggande av enskilda vägar för budgetåret 1965/66 anvisas ett reservationsanslag av 25 milj. kr. att avräknas mot automobilskattemedel; samt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa, att vid utarbetande av nya planer för vägväsendets upprustning beaktas, att den förbättrade vägstandard, som motorismens utveckling erfordrar och av denna betalas, måtte komma även de enskilda vägarna till del genom väsentligen ökade bidrag för upprustning och underhåll av mera trafikerade genomfartsvägar, eventuellt genom sådana vägars intagande till allmänt underhåll i betydligt ökad omfattning;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Ahlsten* och *Georg Pettersson* (I: 46) och den andra inom andra kammaren av herr *Franzén* i Träkumla m. fl. (II: 57), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att skyndsam utredning vidtages syftande till att det nuvarande enskilda vägunderhållet m. m. samordnas med den statliga vägförvaltningen;

dels ock en inom andra kammaren av herrar *Hamrin* i Kalmar och *Jönsson* i Ingemarsgården väckt motion (II: 80), vari hemställts att riksdagen måtte besluta att till Bidrag till byggande av enskilda vägar för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedel.

Beträffande de skäl motionärerna anført till stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna II: 535, II: 530, I: 30, II: 251, II: 537, II: 37, II: 252, I: 188, I: 293, II: 531, I: 85, I: 46 och II: 80.

Utskottet. I sina petita för nästa budgetår har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lämnat en översikt över de senaste årens utvecklingstendenser inom

näringsliv och befolkning samt beräknade förändringar under de närmaste tio å femton åren. Styrelsen, som i anslutning härtill berört de konsekvenser för vägplanering och vägupprustning dessa förändringar kan antagas medföra, har vidare redogjort för vägnätets tillstånd och upprustningsbehov samt flerårs- och fördelningsplanernas omfattning och inriktning. Mot bakgrund härav och efter att ha erinrat om att de investeringsbelopp styrelsen tidigare ansett erforderliga för den ordinarie vägbyggnadsverksamheten under budgetåren 1963/64—1965/66 angivits till resp. 500, 560 och 620 milj. kr., har styrelsen för nästa budgetår hemställt om en medelsanvisning för ändamålet om 620 milj. kr.

Departementschefen redogör inledningsvis för det faktiska utfallet av statens utgifter för väg- och gatubyggandet under åren 1958—1963 samt de beräknade utgifterna under åren 1964 och 1965 — allt i förhållande till vägplanens förslag. Enligt denna redovisning uppgår i vad avser landsbygdens vägar den beräknade merinvesteringen t. o. m. 1965 i förhållande till vägplanen till ca 475 milj. kr., medan för städernas del investeringarna beräknas underskrida de i vägplanen förutsatta med totalt ca 180 milj. kr. Vid jämförelsen måste emellertid beaktas att väghållningen beträffande ca 1 100 km av städernas vägar och gator övertagits av kronan fr. o. m. den 1 januari 1961, varför den angivna eftersläpningen bör reduceras med ett belopp som motsvarar de i detta vägnät gjorda investeringarna.

För nästa budgetår bör enligt departementschefen anslagen till de ordinarie statliga väginvesteringarna upptagas med 610 milj. kr. Det förutsattes vidare få ankomma på Kungl. Maj:t att därest arbetsmarknadsläget så medgiver eller påkallar bemyndiga väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att utöka byggnadsverksamheten utöver angivna medelsomslutning av 610 milj. kr. genom att under budgetåret i förväg taga i anspråk erforderliga belopp av de medel på de kalenderårsberäknade anslagen, som är anvisade för den ordinarie verksamheten under andra halvåret 1966.

Anslaget till det statliga vägunderhållet upptages med 490 milj. kr. Till den kommunala väghållningen förordas 270 milj. kr. för byggande av vägar och gator samt 79 milj. kr. till underhåll av vägar och gator. Anslagen för enskild väghållning upptages med sammanlagt 57,5 milj. kr.

Kungl. Maj:ts sålunda framlagda förslag i fråga om den statliga, kommunala och enskilda väghållningen innebär en total anslagshöjning för nästa budgetår om 120,4 milj. kr., fördelad med 20 milj. kr. på det statliga vägunderhållet, 50 milj. kr. på det ordinarie statliga vägbyggnandet, 3 milj. kr. på det kommunala gatuunderhållet och 40 milj. kr. på det kommunala gatubyggandet samt med 5 milj. kr. på det enskilda vägunderhållet och 2,4 milj. kr. på det enskilda vägbyggnandet.

För administrativa och diverse ändamål äskas — inklusive vissa anslag under åttonde, nionde, elfte och tolfte huvudtitlarna — sammanlagt 652,3 milj. kr. Det totalbelopp, som avses skola täckas av automobilskattemedlen,

skulle enligt beräkningarna därmed uppgå till sammanlagt (490 + 610 + 79 + 270 + 57,5 + 652,3) 2 158,7 milj. kr. I förhållande till motsvarande på riksstaten för innevarande budgetår uppförda anslag innebär detta en ökning med ca 128,7 milj. kr. Då inkomsterna (inklusive trafikomläggnings-skatten) av automobilskattemedlen beräknas till 2 222 milj. kr., skulle således det under budgetutjämningsfonden redovisade överskottet på vägväsendets specialbudget, vilket per den 30 juni 1964 uppgick till ca 828 milj. kr., komma att under budgetåret uppgå till ca 63 milj. kr.

Utskottet har vid sin prövning av förevarande anslagsfrågor funnit medelsanvisningen till Vägunderhållet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag böra upptagas med 490 milj. kr., vilket innebär en ökning med 20 milj. kr. i förhållande till det för kalenderåret 1965 avsedda beloppet. Det i motionerna I: 447 och II: 535 framförda yrkandet om en uppräknings av anslaget till 520 milj. kr. avstyrkes följaktligen. Ej heller kan utskottet tillstyrka att — på sätt i motionerna I: 190 och II: 252 föreslagits — en uppräknings sker med 1,5 milj. kr., att i sin helhet disponeras för ett forcerat vägunderhåll i Jämtlands län.

Vidkommande anslagen till den ordinarie vägbyggnadsverksamheten har utskottet ävenledes — med hänsyn till de ökning beräkningarna innebär och med beaktande jämväl av övriga av departementschefen anförda skäl — funnit sig kunna godtaga Kungl. Maj:ts förslag om en total medelsanvisning om 610 milj. kr. samt den fördelning på olika anslagsändamål som därvid förordats. Utskottet avstyrker således de yrkanden om en högre medelsanvisning och ändrad fördelning, som framförts i motionerna I: 447 och II: 535.

Vad departementschefen i förevarande sammanhang i övrigt anført har inte givit utskottet anledning till erinran. Utskottet vill sålunda icke heller motsätta sig att, på sätt Kungl. Maj:t förordat, 40 milj. kr. av vägbyggnadsanslagen och 20 milj. kr. av vägunderhållsanslaget disponeras för särskilda arbeten inom Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Vid dispositionen av dessa anslagsmedel skall, liksom tidigare, arbetsmarknadspolitiska synpunkter beaktas i fråga om val av projekt ur flerårsplanerna, deras lokalisering, igångsättning, anställning av arbetskraft m. m.

Anslaget till bidrag till underhåll av städernas vägar och gator bör i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens av departementschefen tillstyrkta förslag upptagas med 79 milj. kr.

Även anslaget till bidrag till byggande av vägar och gator bör enligt utskottets mening upptagas med av Kungl. Maj:t beräknat belopp, dvs. 270 milj. kr. Den i motionerna I: 447 och II: 535 föreslagna uppräknings till 285 milj. kr. avstyrkes därför.

Beträffande bidragsanslagen till enskilda vägar får utskottet anföra följande.

Vid bedömningen av de med denna bidragsgivning sammanhängande frågorna måste, såsom utskottet tidigare framhållit, hänsyn tagas till det enskilda vägnätets betydelse för näringslivet och kommunikationerna i allmänhet. Det är sålunda av intresse både för det allmänna och för väghållarna själva att de enskilda vägarna utbyggs och underhålls på ett rationellt och ändamålsenligt sätt. Av samma skäl och med beaktande jämväl av kostnaderna för denna väghållning framstår en insats från statens sida som välmotiverad.

Avsevärda förbättringar i bidragsgivningen har dock nyligen genomförts. Vid 1963 års riksdag beslutades således bl. a. en femprocentig höjning av underhållsbidragen och en tioprocentig höjning av byggnadsbidragen. Vissa undersökningar pågår dessutom i syfte att åstadkomma ytterligare förbättringar av bidragssystemet. Med hänsyn bl. a. till angivna förhållanden har utskottet funnit sig böra godtaga Kungl. Maj:ts anslagsberäkningar — innebärande att till bidrag till underhåll och byggande av enskilda vägar anvisas resp. 37,5 och 20 milj. kr. — dvs. en ökning i förhållande till innevarande budgetår med sammanlagt 7,4 milj. kr. Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen därvid i övrigt anfört, vilket bl. a. innebär att möjligheter öppnas för bidragsgivning avseende s. k. fritidsvägar. Yrkandena i motionerna I: 447 och II: 535 samt I: 85 och II: 112 om en höjning av förevarande anslag till 41 milj. kr. resp. 25 milj. kr. samt i motionen II: 80 om en uppräknig av enbart anslaget till byggnadsbidrag till 25 milj. kr. avstyrkes följaktligen.

I de båda likalydande motionerna I: 85 och II: 112 har även yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa, att vid utarbetandet av nya planer för vägväsendets upprustning beaktas, att den förbättrade vägstandard, som motorismens utveckling erfordrar och av denna betalas, måtte komma även de enskilda vägarna till del genom väsentligt ökade bidrag för upprustning och underhåll av mera trafikerade genomfartsvägar, eventuellt genom sådana vägars intagande till underhåll i betydligt ökad omfattning. Då enligt direktiven för vägplaneutredningen denna även har att i grova drag söka att ange utbyggnadsbehoven för de statsbidragsberättigade enskilda vägarna på landsbygden, kan utskottet ej finna det motiverat att från riksdagens sida nu begära ytterligare utredning i ämnet och avstyrker därför motionerna i denna del.

I motionerna I: 46 och II: 57 har yrkats att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa, att skyndsamt utredning vidtages, syftande till att det nuvarande enskilda vägunderhållet samordnas med den statliga vägförvaltningen. I anledning härav må erinras om att i anslutning till 1963 års bidragsbeslut även prövades de i nämnda motioner berörda frågorna om en samordning i skilda hänseenden av den enskilda väghållningen med den statliga samt frågan om kommunernas handhavande av den enskilda väghållningen. Utskottet finner därför icke skäl föreligga att från riksdagens

sida ånyo begära utredning i ämnet och avstyrker därför även dessa motioner.

Vidkommande vissa andra motionsledes väckta frågor får utskottet anföra följande.

I motionerna I: 32 och II: 37 har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära en länsvis utförd inventering över sådana vägar, som i avvaktan på en framtida ombyggnad redan nu bör bli föremål för en enklare upprustning för att undanröja de värsta trafikfällorna och därigenom förebygga uppenbara olycksrisker, samt att erforderliga medel därtill ställes till vägförvaltningarnas förfogande. Utskottet får i anledning härav erinra om den inventering och prövning av utbyggnadsbehovet för vägnätet i dess helhet, som kontinuerligt sker och som ligger till grund för de flerårsplaner, som jämlikt vägstadgans bestämmelser upprättas för att tjäna till ledning vid fördelningen av de medel, som beviljas för olika vägbyggnadsändamål. Fördelningen av investeringsmedel de skilda landsdelarna och väggrupperna emellan sker därvid på grundval av en noggrann angelägenhetsgradering och efter vederbörande regionala och lokala myndigheters hörande.

Med beaktande härav och då utskottet dessutom anser sig kunna utgå från att vägmyndigheterna även eljest fortlöpande följer behovet av smärre förbättringsåtgärder samt inom ramen för tillgängliga medel vidtager i anledning härav erforderliga åtgärder, synes någon särskild åtgärd från riksdagens sida i det av motionärerna angivna syftet ej vara av behovet påkallad. Motionerna avstyrkes därför.

I motionerna I: 293 och II: 354 har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte giva till känna vad i motionerna anförts rörande sanitära anordningar vid parkeringsplatser. Härmed sammanhängande frågor har emellertid sedan länge varit föremål för bl. a. vägmyndigheternas uppmärksamhet och även föranlett vissa åtgärder från deras sida. Då spörsmålen härom, enligt vad utskottet erfarit, också upptagits till prövning av 1960 års vägsakkunniga, torde någon särskild framställning i ämnet från riksdagens sida ej vara erforderlig, varför motionerna i fråga avstyrkes.

Vidkommande det i motionerna I: 188 och II: 249 framförda yrkandet -- att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa att frågan om motorvägar-
nas mittskiljeremсор måtte göras till föremål för skyndsamt utredning -- vill utskottet erinra om att vägplaneutredningen jämlikt givna direktiv bl. a. har att verkställa en översyn av tillämpade geometriska och byggnadstekniska normer. Beträffande den geometriska standarden bör utredningen sålunda på nytt utreda och överväga de normer som bör vara bestämmande för denna, varvid uppmärksamhet bör ägnas frågorna om dimensionerande hastighet samt vägsektionernas utformning. Vid behandlingen av angivna spörsmål bör särskild hänsyn tagas till den inverkan som ändrade normer

kan antagas få på transporternas ekonomi och effektivitet samt på trafik-säkerheten, varjämte jämförelser bör göras med de normer som tillämpas i andra länder och med internationella rekommendationer. Någon särskild åtgärd i ämnet från riksdagens sida synes med hänsyn till det anförda ej påkallad, och utskottet avstyrker därför motionerna.

I motionen II: 531 har yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa om en skyndsam utredning samt förslag rörande särskilt fraktlindringsbidrag, att avräknas mot automobilskattemedlen, för transport av motorfordon på reguljär båtlinje mellan Gotland och fastlandet. I anledning härav må erinras om att särskild sakkunnig tillkallats för att verkställa utredning i frågan om trafiken mellan Gotland och fastlandet. Utskottet har med hänsyn härtill ej ansett sig kunna f. n. tillstyrka någon ytterligare åtgärd i ämnet från riksdagens sida och avstyrker följaktligen motionen i fråga.

I förevarande sammanhang har departementschefen upptagit frågan om *den kollektiva närtrafiken i storstockholmsområdet* samt i anslutning härtill erinrat om den principöverenskommelse rörande denna, som träffats mellan Stockholms stads och landstingets företrädare och i de delar, som berör statens järnvägar, godkänts av järnvägsstyrelsen. Överenskommelsen, vars huvudsakliga innebörd framgår av den å s. 7—9 i det föregående lämnade redogörelsen för Kungl. Maj:ts förslag, har träffats under förutsättning att statsbidrag utgår med 95 % av kostnaderna för s. k. underbyggnad för de i överenskommelsen angivna tunnelbanorna, inberäknat kostnaderna för marklösen. Departementschefen anser för sin del att staten bör aktivt stödja en utbyggnad för kollektiv närtrafik av detta slag. I anslutning härtill framhålles bl. a. att en kapacitetsjämförelse ger vid handen att, därest trafikförsörjningen i en större tätortsregion — inom ramen för vad som från stadsbyggnadsmässiga och andra synpunkter är praktiskt möjligt — till övervägande del skall baseras på busstrafik och individuell biltrafik, erforderliga investeringar för utbyggnad av väg- och gatunätet torde bli avsevärt mer kostnadskrävande än de behöver bli vid tillgång till ett väl utbyggt tunnelbanesystem. Det anses därför motiverat att s. k. underbyggnad för tunnelbanor i likhet med vad som gäller för vägar och gator göres statsbidragsberättigande. Medel för bidrag till sådana kostnader föreslås sålunda kunna fr. o. m. budgetåret 1965/66 — efter angelägenhetsprövning — anvisas från anslagen till väg- och gatubyggande.

I anledning av Kungl. Maj:ts förslag har motionsledes vissa erinringar framförts. Sålunda har i motionerna I: 447 och II: 535 bl. a. yrkats, att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte anhålla om närmare preciseringar när det gäller disponerande av automobilskattemedel för bidrag till byggande av tunnelbanor. I motionerna I: 449 och II: 530 har yrkats att riksdagen måtte dels hos Kungl. Maj:t hemställa om en allsidig utredning om vägväsendets

framtida finansiering, med särskild hänsyn till starkt kapitalkrävande anläggningar, såsom motorvägar, tunnelbanor och storbroar, dels ock giva Kungl. Maj:t till känna vad i motionerna framhållits angående godkännande av den träffade principöverenskommelsen rörande det kollektiva trafiksystemet i Storstockholm. I motionerna I: 189 och II: 251 har yrkats att riksdagen, med avslag å de av Kungl. Maj:t förordade grunderna för statsbidrag till byggande av tunnelbanor, måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om en allsidig utredning om vägväsendets framtida finansiering, dels ock giva Kungl. Maj:t till känna vad i motionerna framhållits beträffande godkännande av den träffade principöverenskommelsen rörande det kollektiva trafiksystemet i Storstockholm. I motionerna I: 30 och II: 38 har yrkats att riksdagen ville uttala att bidrag av automobilskattemedel icke skall utgå för storstadsregionernas tunnelbanebyggen samt att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om ny prövning av förslaget om bidrag av andra statsmedel för sådana uppgifter. Slutligen har i motionerna I: 438 och II: 537 yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om utredning av de i motionerna berörda frågorna angående samordning av lokaltrafiken ute i landet.

Utskottet vill för sin del till en början erinra om vissa principiella ställningstaganden vid 1963 års riksdagsbeslut rörande den statliga trafikpolitiken m. m. I sitt av riksdagen sedermera godkända utlåtande nr 1 underströk sålunda sammansatta stats- och tredje lagutskottet angelägenheten av att en rationell samordning av investeringsverksamheten på trafikområdet kommer till stånd, varvid målsättningen borde vara att skapa ett trafiksystem där de olika trafikanläggningarna och transportmedlen på ett optimalt sätt kompletterar varandra. Till en aktiv trafikpolitik hörde vidare, enligt utskottet, att man i väsentligt större utsträckning än tidigare centralt och regionalt kunde — i samarbete mellan statliga och kommunala myndigheter samt enskilda organisationer — fortlöpande planera och verka för lämplig avvägning av trafikinvesteringarna och en rationell uppläggning av trafiken, allt i syfte att skapa bästa möjliga trafikservice.

Vad speciellt beträffade samordningsproblemen i storstadsregionerna erinrades om departementschefens uttalande att för stockholmsområdets del en medverkan från statens sida till en lämplig lösning härav syntes motiverad. Målet för arbetet härvidlag angavs vara att mot bakgrund av bl. a. regionplanen uppnå en lösning som innebure en fullgod trafikservice inom området till lägsta samhällsekonomiska kostnad.

Det nu framlagda förslaget till lösning av den storstockholmska närtrafiken står enligt utskottets uppfattning i överensstämmelse med angivna principer. Såsom departementschefen framhållit kan, med den gemensamma planering och samordning inom närtrafiken som uppnås genom utökad tunnelbanetrafik och övriga i överenskommelsen angivna åtgärder, vägande skäl anföras för att staten bör stödja en utbyggnad för kollektiv närtrafik av detta slag. Det anförda bör enligt utskottets uppfattning givetvis gälla

inte bara stockholmsområdet utan även andra regioner där liknande frågeställningar kan komma att aktualiseras. Utskottet förutsätter också att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer utvecklingen inom andra delar av landet samt, därest så befinner påkallat, vidtager i anledning härav eventuellt erforderliga åtgärder. Vidare vill utskottet kraftigt understryka departementschefens uttalande, att utgångspunkten i princip måste vara, att de i den preliminära överenskommelsen angivna statsbidragen skall rymmas inom ramen för en eljest normal ökning av gatu- och väganlagen till regionen. I anslutning härtill och med anledning av vissa yrkanden i de förenämnda motionerna må framhållas, att den föreslagna utvidgningen av tillämpningsområdet för bidragsgivningen icke i och för sig avses medföra en ökning i den totala medelstillelningen av automobilskattemedel utan främst öppna möjligheter för en alternativ användning av bidragsmedel i vad avser byggande av tunnelbanor och yttrafikleder. Frihet skall alltså därvid föreligga att i princip välja det alternativ, som ur samhällsekonomiska och trafikekonomiska synpunkter bedöms som den fördelaktigaste lösningen. Medelstillelningen för väg- och gatubyggnader inom andra delar av landet får följaktligen ej heller påverkas i negativ riktning.

Genom den nu aktuella tunnelbaneutbyggnaden torde förutsättningar skapas för en betydande avlastning av trafiken på allmänna vägar och för den allmänna samfärdseln nödiga gator. Utbyggnaden torde också medföra att man kan undvika eller tidsmässigt förskjuta eljest erforderliga om- eller nybyggnader av väg- och gatuleder eller att man kan dimensionera dessa för en väsentligt lägre trafik än om tunnelbanorna ej kommer till stånd. Över huvud taget torde byggande av dessa tunnelbanor leda till besparingar på längre sikt i fråga om ny- eller ombyggnad av trafikleder för biltrafiken. Med hänsyn härtill bör enligt utskottets uppfattning en finansiering med bilskattemedel kunna accepteras. En sådan finansieringsmetod synes också skapa bättre förutsättningar för åstadkommandet av en samhällsekonomiskt riktig avvägning av trafikledsinvesteringarna inom regionen. En statlig bidragsgivning i annan ordning däremot skulle kunna komma att innebära, att regionen för sina trafikledsbyggen utöver bilskattemedel i ordinarie omfattning även skulle erhålla ett tillskott av allmänna skattemedel.

Utskottet, som också för sin del finner det tillfredsställande att förenämnda principöverenskommelse kommit till stånd, tillstyrker under de angivna förutsättningarna Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Vad slutligen angår vägväsendets finansieringsfrågor finner även utskottet vissa skäl tala för att dessa, såsom motionsledes yrkats, i sin helhet utredas antingen genom någon av de redan verksamma utredningarna på väg- och vägtrafikområdet eller i annan ordning. Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande har emellertid chefen för finansdepartementet nyligen tillsatt en särskild utredning angående vägtrafikbeskattningen, vilken angivits

skola ske bl. a. mot bakgrund av den s. k. kostnadsansvarighetsprincipen. Vid sådant förhållande finner utskottet någon framställning i ämnet från riksdagens sida ej påkallad.

Genom utskottets i det föregående intagna ståndpunkt synes motionärernas önskemål i väsentliga delar tillgodosedda samt därutöver icke böra för-
anleda någon riksdagens särskilda åtgärd.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 447 och II: 535, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, ävensom motionerna I: 190 och II: 252, till *Vägunderhållet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 490 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;

II. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 447 och II: 535, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, för budgetåret 1965/66 anvisa följande reservationsanslag, att avräknas mot automobilskattemedlen, nämligen till

a) <i>Byggande av riksvägar</i>	340 000 000 kr.
b) <i>Byggande av länsvägar</i>	214 000 000 kr.
c) <i>Byggande av ödebygdevägar</i>	12 000 000 kr.
d) <i>Byggande av storbroar</i>	44 000 000 kr.;

III. att riksdagen må till *Bidrag till underhåll av vägar och gator* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 79 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;

IV. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 447 och II: 535, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till byggande av vägar och gator* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 270 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;

V. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 447 och II: 535 ävensom motionerna I: 85 och II: 112, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 37 500 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;

VI. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 447 och II: 535 ävensom motionerna I: 85 och II: 112, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, samt motionen II: 80, till *Bidrag till byggande av en-*

skilda vägar för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;

VII. att riksdagen må medgiva att under budgetåret 1965/66 statlig lånegaranti må beviljas för lån avseende inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar till ett totalbelopp av 100 000 kr.;

VIII. att motionerna I: 85 och II: 112, såvitt de avser skrivelse till Kungl. Maj:t, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

IX. att motionerna I: 46 och II: 57 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

X. att motionerna I: 32 och II: 37 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

XI. att motionerna I: 293 och II: 354 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

XII. att motionerna I: 188 och II: 249 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

XIII. att motionen II: 531 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

XIV. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt i anledning av motionerna I: 449 och II: 530, I: 30 och II: 38, I: 189 och II: 251 samt I: 438 och II: 537 ävensom motionerna I: 447 och II: 535, sistnämnda båda motioner såvitt nu är i fråga, godkänna i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1965 förordade grunder för statsbidrag till byggande av tunnelbanor.

8:o) Kostnader för övergång till högertrafik. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt B 16., s. 58—61) att till Kostnader för övergång till högertrafik för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 40 milj. kr.

Statens högertrafikkommission har föreslagit att anslaget ökas med 100 milj. kr.

Departementschefen har anfört följande.

Arbetet inom högertrafikkommissionen har under första verksamhetsåret i huvudsak omfattat planläggnings- och förberedelsearbeten. Omställningen av bussparken har påbörjats. Anvisningar har utfärdats beträffande planläggning och genomförande av de åtgärder, som erfordras i fråga om vägar och gator inför omläggningen. Planeringsarbetet rörande upplysningsverksamheten har satts igång i samarbete med representanter för NTF, skol-

väsendet, radio och TV, arbetsmarknads- och ungdomsorganisationer m. fl. Under hösten 1964 har kommissionen behandlat frågan om tidpunkten för övergången till högertrafik. Kommissionen har efter överväganden av de utredningar i frågan som framlagts av olika experter föreslagit, att övergången sker den 3 september 1967. Kungl. Maj:t har den 18 december 1964 fattat beslut i enlighet med kommissionens förslag.

Med stöd av riksdagens beslut i anledning av propositionen angående övergång till högertrafik (1963:58) har Kungl. Maj:t utfärdat kungörelsen den 10 april 1964 (nr 99) om ersättning av statsmedel för kostnader till följd av övergången till högertrafik. Vidare har Kungl. Maj:t genom beslut den 10 april 1964 förordnat, att vid tillämpningen av kungörelsen skall iakttagas vad som anföres i en till beslutet fogad promemoria.

I prop. 1964:199 har förslag framlagts rörande statlig långivning för anskaffning av högertrafikbussar i sådana fall, då anskaffningen sker tidigare än normalt. Riksdagen anslöt sig till de i propositionen anförda förslagen. I propositionen anförde jag, att jag icke då var beredd att ta ställning till frågan om den anslagstekniska redovisningen av långivningen. Vid behandlingen i det följande av kapitalbudgeten kommer jag att göra hemställan om att ett särskilt anslag för detta ändamål uppföres under fonden för låneunderstöd.

Kommissionen har beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till sammanlagt 140 milj. kr., varav 40 milj. kr. avser medel för förenämnda långivning. Kommissionens beräkning av medelsbehovet för den löpande verksamheten har icke givit mig anledning till erinran. Anslaget bör sålunda uppföras med (40 + 60) 100 milj. kr.

Utskottet. Under förevarande anslag lämnas vissa uppgifter rörande åtgärder för övergången till högertrafik. Departementschefen anför därvid att arbetet inom högertrafikkommissionen under första verksamhetsåret i huvudsak omfattat planläggnings- och förberedelsearbeten. Omställningen av bussparken har påbörjats, varjämte bl. a. planeringsarbetet rörande upplysningsverksamheten har satts i gång i samarbete med representanter för NTF, skolväsendet, radio och TV, arbetsmarknads- och ungdomsorganisationer m. fl. Kungl. Maj:t har den 18 december 1964 beslutat att övergången till högertrafik skall ske den 3 september 1967. Vidare har Kungl. Maj:t utfärdat kungörelse om ersättning av statsmedel för kostnader till följd av övergången till högertrafik.

Utskottet har ej funnit anledning till erinran eller särskilt uttalande rörande vad sålunda anförts. Ej heller har utskottet haft något att erinra mot beräkningen av medelsbehovet för nästa budgetår under förevarande anslag. Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må till *Kostnader för övergång till högertrafik* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

9:o) *Utredningar.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 17., s. 61 och 62), som innebär en uppräkningsanslag med 200 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utredningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

10:o) **Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 18., s. 63) hemställer utskottet, att riksdagen må till *Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

11:o) **Avsättning till statens automobilskattemedelsfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 19., s. 63) hemställer utskottet, att riksdagen må till *Avsättning till statens automobilskattemedelsfond* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

12:o) **Bidrag till vatten- och avloppsanläggningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt B 20., s. 64 och 65) att till *Bidrag till vatten- och avloppsanläggningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 85 000 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 80 milj. kr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har föreslagit, att anslaget ökas med 10 milj. kr.

Departementschefen förordar en uppräknings av anslaget med 5 milj. kr. till 85 milj. kr. Därvid räknar departementschefen i likhet med styrelsen med oförändrad medelstilldelning för beviljande av s. k. förtursbidrag eller direktbidrag till avloppsreningsverk.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ferdinand Nilsson m. fl.* (I: 31) och den andra inom andra kammaren av herr *Svensson* i Vä *m. fl.* (II: 39), i vilka föreslagits att riksdagen ville besluta att till *Bidrag till vatten- och avloppsanläggningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 100 milj. kr.;

dels en inom första kammaren av herr *Sundin m. fl.* väckt motion (I: 607), vari hemställts att riksdagen vid sin behandling av anslaget *Bidrag till vatten- och avloppsanläggningar* under sjätte huvudtiteln för budgetåret 1965/66 måtte anvisa ett reservationsanslag av 90 milj. kr.;

dels ock en inom andra kammaren av herrar *Westberg* och *From* väckt

motion (II: 153), vari hemställdes 1. att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära en snabbutredning av vattenvårdssammanslutningarnas framtida organisation och ställning; 2. att riksdagen måtte bemyndiga väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att under budgetåret 1965/66 av de medel, som ställs till styrelsens förfogande för bidrag till vatten- och avloppsanläggningar, taga i anspråk högst 200 000 kr. för bidrag till vattenvårdssammanslutningarnas undersöknings-, inventerings- och upplysningsverksamhet.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionerna I: 31, I: 607 och II: 153.

Utskottet. Såsom departementschefen erinrat om har för bidragsgivningen till förevarande ändamål under de senaste budgetåren successivt ökade medel ställts till förfogande. Med hänsyn härtill och då för nästa budgetår föreslås en ytterligare uppräknig av anslaget med 5 milj. kr. har utskottet ansett sig böra godtaga Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet avstyrker följaktligen de i motionerna I: 31 och II: 39 samt I: 607 framförda yrkandena om en till 100 milj. kr. resp. 90 milj. kr. förhöjd medelsanvisning.

I motionen II: 153 har yrkats dels att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte begära en snabbutredning av vattenvårdssammanslutningarnas framtida organisation och ställning, dels att riksdagen måtte bemyndiga väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att under budgetåret 1965/66 av de medel, som ställs till styrelsens förfogande för bidrag till vatten- och avloppsanläggningar taga i anspråk högst 200 000 kr. för bidrag till vattenvårdssammanslutningarnas undersöknings-, inventerings- och upplysningsverksamhet.

Utskottet anser det för sin del vara angeläget att de av motionärerna därvid aktualiserade frågorna får en snar och riktig lösning. I avvaktan på statsmakternas prövning av vattenvårdskommitténs nyligen avgivna betänkande (SOU 1964: 60) har utskottet emellertid funnit sig icke böra tillstyrka motionerna i fråga.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 31 och II: 39 ävensom motionen I: 607, till *Bidrag till vatten- och avloppsanläggningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 85 000 000 kr.;

II. att motionen II: 153, såvitt den avser bidrag till vattenvårdssammanslutningar, icke må av riksdagen bifallas;

III. att motionen II: 153, såvitt den avser skrivelse till Kungl. Maj:t, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Vägtrafikväsendet

13:o) Statens bilinspektion: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt C 1., s. 66—68) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens bilinspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66, dels ock till Statens bilinspektion: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 028 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 3 191 000 kr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har föreslagit att anslaget minskas med 2 139 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

Den tekniska fordonskontroll, som tidigare utförts av statens bilinspektion, har med undantag för typbesiktning överförs till Aktiebolaget Svensk Bilprovning från den 1 januari 1965. Bolaget omhänderhar därjämte den periodiska fordonskontrollen.

Jag torde i förevarande sammanhang få lämna en kortfattad redogörelse för verksamheten inom bolaget.

Bolaget har under år 1964 bedrivit försöksverksamhet vid 40 anläggningar och därvid per den 28 december kontrollerat 35 000 fordon. Omkring hälften av dessa fordon har varit behäftade med fel, som icke har ansetts vara av allenast ringa betydelse från trafiksäkerhetssynpunkt. Tre fjärdedelar av de fordon, å vilka brister konstaterats, har haft fel på belysningen och drygt en tredjedel på bromsarna. Bristfälligheterna har ofta varit enkla att avhjälpa. Vid företagna efterkontroller har 92 % av de efterkontrollerade fordonen godkänts.

Vid starten för den allmänna periodiska fordonskontrollen den 1 januari 1965 påbörjades driften vid flertalet övriga planerade anläggningar. I lokaliseringsplanen ingår sammanlagt 135 orter. I en rad orter har nya byggnader för besiktningsverksamheten uppförts. På ett antal orter pågår nybyggen, vilka beräknas bli färdigställda under våren 1965. I prop. 1964: 71 uttalades, att tidigare för riksdagen anmälda nybyggnader för bilinspektionen i Malmö, Göteborg och Östersund skulle fullföljas medan nybyggnader för bilinspektionen i övrigt icke skulle komma till utförande. Det har befunnits lämpligt att något utvidga lokalerna i Östersund för att bättre svara mot den större besiktningsvolymen vid bolaget. Kungl. Maj:t har den 20 november 1964 uppdragit åt byggnadsstyrelsen att utföra anläggningen i Östersund med ytterligare två besiktningsbanor. Erforderliga medel finns tillgängliga på anslaget Byggnadsarbeten för statens bilinspektion. I de fall då lokalfrågan ej permanent kunnat ordnas har verksamheten som regel påbörjats i provisoriska lokaler.

Behovet av teknisk personal har per ingången av mars månad 1965 beräknats till ca 550 personer, varav drygt 200 besiktningsmän och drygt 300

bilprovare. I väg- och vattenbyggnadsstyrelsens regi har för bolagets räkning under år 1964 utbildats 135 besiktningsmän. Vidare har anställningsavtal som besiktningsman tecknats med ca 75 tidigare befattningshavare inom statens bilinspektion. Rekryteringen av bilprovare fortsätter planenligt och full styrka beräknas bli uppnådd den 1 mars 1965. Den totala personalstyrkan den 1 januari 1965 var ca 600 personer.

Enligt prop. 1963: 91 beräknades kostnaderna för utbildningen hos statens bilinspektion av besiktningsmän för bolaget till ca 2 milj. kr. Kostnaderna härför skulle förskottsvis bestridas genom överskridanden av bilinspektionens avlönings- och omkostnadsanslag. Under budgetåret 1963/64 togs ca 374 000 kr. i anspråk för nämnda utbildning. För innevarande budgetår har överskridanden medgivits om sammanlagt 1 600 000 kr. Kostnaderna bör slutligen belasta bolaget.

Bolagets kapitalbehov vid starten har i nyssnämnda proposition beräknats till 24 milj. kr. utöver aktiekapitalet. Staten har ställt lånegaranti in till ett belopp av 12 milj. kr. Något ytterligare kreditstöd från statens sida beräknas icke vara erforderligt.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag under förevarande anslag till personalförändringar och medel för utbildningsverksamheten anser jag mig icke kunna tillstyrka.

Anslaget torde böra uppföras med (3 191 000 — 2 163 000) 1 028 000 kr.

Utskottet. Under förevarande punkt har lämnats vissa uppgifter rörande verksamheten inom Aktiebolaget Svensk Bilprovning. Vad departementschefen därvid anfört har ej givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande. Utskottet har ej heller något att erinra mot beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag och hemställer därför,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens bilinspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förlagsvis</i>	330 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förlagsvis</i>	325 000
3. Rörligt tillägg, <i>förlagsvis</i>	373 000

Summa kr. 1 028 000;

b) till *Statens bilinspektion*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 028 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

14:o) *Statens bilinspektion*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 2., s. 68), som innebär en minskning av anslaget för nästa budgetår med 837 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens bilinspektion: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 305 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

15:o) *Statens bilinspektion: Uppdragsverksamhet*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt C 3., s. 69 och 70) att dels godkänna av departementschefen förordad stat för statens bilinspektions uppdragsverksamhet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66, dels ock till *Statens bilinspektion: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 4 525 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 2 099 000 kr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har föreslagit, att anslaget ökas med 2 467 000 kr.

Departementschefen har icke ansett sig kunna tillstyrka styrelsens förslag till personalförändringar. För utbildningsverksamhet beräknas särskilda medel av 10 000 kr. I fråga om omkostnaderna beräknar departementschefen under förevarande anslag medel för bilinspektionens kostnader för utbildningsändamål och för underhåll av utrustning m. m.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer, att riksdagen må

a) godkänna följande stat för statens bilinspektions uppdragsverksamhet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Stat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	58 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 836 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 080 000
4. Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	1 551 000

Summa kr. 4 525 000;

b) till *Statens bilinspektion: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 4 525 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

16:o) *Registrering av motorfordon*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 4., s. 70) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Registrering av motorfordon* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

17:o) **Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid järnvägs korsningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt C 5., s. 70 och 71) att till Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid järnvägs korsningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 6 500 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 4 250 000 kr.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har föreslagit, att anslaget ökas med 2 250 000 kr.

Departementschefen biträder väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om en höjning av anslaget med 2,25 milj. kr.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till *Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid järnvägs korsningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 6 500 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

18:o) **Statens biltrafiknämnd: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt C 6., s. 71—73) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens biltrafiknämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66, dels ock till Statens biltrafiknämnd: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 064 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 964 000 kr.

Statens biltrafiknämnd har föreslagit att anslaget ökas med 197 000 kr.

Departementschefen har inte något att erinra mot nämndens förslag till höjning av beloppet för vikariats- och övertidsersättningar samt beräknar vidare medel för den lönegradsförändring som chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer, att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens biltrafiknämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	30 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	32 000

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	664 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	338 000
	Summa kr. 1 064 000;

b) till *Statens biltrafiknämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 064 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

19:o) *Statens biltrafiknämnd*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 7., s. 73), som innebär en anslagsökning med 7 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens biltrafiknämnd*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 111 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

20:o) *Statens trafiksäkerhetsråd m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 8., s. 73—75), innebärande en minskning av anslaget med 8 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för *statens trafiksäkerhetsråd*, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Stat

Avlöningar

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	32 000
2. Arvoden till ledamöter	45 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	77 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	63 000
	217 000

Omkostnader

1. Kostnader för snabbstatistik rörande vägtrafikolyckor	29 000
2. Övriga omkostnader	36 000
	65 000

Summa kr. 282 000;

b) till *Statens trafiksäkerhetsråd m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 282 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

21:o) **Trafiksäkerhetsforskning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt C 9., s. 75—77) att till Trafiksäkerhetsforskning för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 400 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 150 000 kr.

Statens trafiksäkerhetsråd har föreslagit, att anslaget ökas med 250 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

Jag har intet att erinra mot trafiksäkerhetsrådets beräkning av medelsbehovet, vilket innebär en ökning med 250 000 kr. I anledning av rådets förslag om inrättande av särskilda forskartjänster föreslår jag, att vid rådet inrättas fyra tjänster som forskare i Ag 27. För tjänsterna bör i enlighet med rådets förslag gälla, att anställningstiden i princip begränsas till treårsperioder. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga föreskrifter rörande ifrågavarande tjänster.

Jag föreslår, att rubriceringen av förevarande anslag i förenklande syfte ändras från Kostnader för vetenskaplig trafiksäkerhetsforskning till Trafiksäkerhetsforskning. Eventuell förefintlig behållning vid utgången av budgetåret 1964/65 å det äldre anslaget torde böra överföras till det nya anslaget.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Trafiksäkerhetsforskning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 400 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

22:o) **Bidrag till Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 10., s. 78—81), som innebär en ökning av anslaget med 200 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 1 600 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Sjöfart

Sjöfartsverket

23:o) Sjöfartsstyrelsen: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt D 1., s. 82—89) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för sjöfartsstyrelsen i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sjöfartsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66, dels ock till Sjöfartsstyrelsen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 8 415 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 6 998 000 kr.

Sjöfartsstyrelsen har i skrivelse den 21 augusti 1964 föreslagit att anslaget ökas med 1 771 000 kr.

I propositionen redovisas även skrivelse från *statskontoret* den 25 september 1964 med rapport rörande översyn av fartygsinspektionens organisation (s. 85—87).

Sjöfartsstyrelsen har i skrivelse den 25 september 1964 i anslutning till statskontorets organisationsförslag för budgetåret 1965/66 föreslagit anslagsökningar — utöver vad som äskats i styrelsens skrivelse den 21 augusti 1964 — med sammanlagt ca 645 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

I enlighet med sjöfartsstyrelsens förslag torde styrelsens nautiska byrå förstärkas med en tjänst som förste byråinspektör i Ae 21 och en tjänst som kanslibiträde i Ae 7.

Jag kan icke tillstyrka, att ytterligare ett antal fasta befattningar för kartritningspersonal inrättas under styrelsens avlöningsanslag. Däremot förordar jag vissa uppflyttningar i lönegrad av befintliga tjänster. Mina förslag i detta avseende innebär, att tre av de nuvarande tolv befattningarna för kartritningspersonal placeras som förste ritare i lönegraden Ae 13, tre som förste ritare i Ae 11 samt sex som ritare i Ae 9. I anslutning härtill bör en tjänst som förste ritare i Ao 11, en som ritare i Ao 9 och en som ritbiträde i Ao 7 föras på övergångsstat. Därutöver beräknar jag ett belopp av 100 000 kr. för avlöning av tillfällig kartritningspersonal.

På ekonomiska byrån bör inrättas en tjänst som kanslibiträde i Ae 7. För chefen för försvarskontoret torde inrättas en tjänst som byrådirektör i Ae 27.

För tillfälliga personalförstärkningar i samband med utredningsarbeten m. m. upptager jag ett belopp av 20 000 kr. Jag har vidare beräknat medel för de lönegradsförändringar som chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor.

Såsom sjöfartsstyrelsen föreslår bör en extra tjänst som byrådirektör i A 27 på ekonomiska byrån extraordinariesättas.

Jag förordar, att chefen för sjökartebyråns hydrografiska sektion erhåller ett årligt arvode av 1 740 kr. Arvodet till statens isbrytardirektör bör utgå med 3 000 kr. Till dennes assistent bör utgå ett särskilt arvode av 1 500 kr. Slutligen biträder jag förslaget om uppräknning med 21 000 kr. av arvoden till särskilda mönstringsförrättare. Sjöfartsstyrelsens övriga förslag till personalförändringar och tjänsteförändringar kan jag icke biträda i annan mån än vad som framgår i det följande vid min behandling av förslaget till omorganisation av fartygsinspektionen.

I samband med anmälan av fartygsinspektionens avlöningsanslag i föregående års statsverksproposition (bil. 8, p. 35) anförde jag bl. a., att viss överarbetning pågick av ett betänkande med förslag till nya författningsbestämmelser rörande säkerheten å fartyg. Vidare anförde jag, att det i samband härmed bedömts angeläget med en fullständig översyn av tillsynsmyndighetens organisation, d. v. s. sjöfartsstyrelsens fartygsbyrå och fartygsinspektionen. Kungl. Maj:t hade därför uppdragit åt statskontoret att i samråd med sjöfartsstyrelsen verkställa en sådan översyn. Statskontoret har redovisat resultatet härav i en rapport. Översynen grundar sig enligt statskontoret på det överarbetade förslaget till lag om säkerheten å fartyg. För den regionala organisationen, som bygger på i stort sett oförändrad distriktsindelning, föreslår statskontoret tio nya tjänster som fartygsinspektör, av vilka sju bör placeras på vissa distrikt och tre på fartygsbyrån för tjänstgöring i distrikten efter sjöfartsstyrelsens bestämmande. För fartygsbyrån föreslås fem nya befattningar, varav en tidsbegränsad. Sjöfartsstyrelsen har inkommit med förslag till lönegradsplacering av de av statskontoret föreslagna tjänsterna och beräknat kostnaderna för genomförande av organisationsförslaget fr. o. m. den 1 juli 1965 till ca 645 000 kr.

För egen del vill jag anføra, att jag har för avsikt att senare under vårriksdagen föreslå Kungl. Maj:t att till riksdagen avlåta proposition med förslag till nya bestämmelser rörande säkerheten på fartyg. Då sådana bestämmelser icke torde kunna träda i kraft före den 1 januari 1966, är jag icke nu beredd förordna, att den av statskontoret föreslagna personalförstärkningen genomföres helt redan fr. o. m. ingången av budgetåret 1965/66. För att bl. a. möjliggöra för tillsynsmyndigheten att förbereda de arbetsuppgifter, som de nya säkerhetsbestämmelserna avses medföra, biträder jag emellertid sjöfartsstyrelsens förslag om inrättande av en tjänst som byrådirektör i Ae 25 och en som ingenjör i Ae 17 på fartygsbyrån. Kostnaden härför beräknas till ca 70 000 kr. I samma syfte samt för att bereda styrelsen tillfälle att successivt anställa personal för tillsynsverksamheten förordar jag vidare, att särskilda medel ställes till förfogande. Medlen bör användas för anställning av tillfällig personal och i huvudsaklig överensstämmelse med statskontorets organisationsförslag. I enlighet härmed bör under förevarande anslag anvisas ett belopp av 50 000 kr. Vid behandlingen av styrelsens omkostnadsanslag samt fartygsinspektionens avlönings- och omkostnadsanslag avser jag vidare att föreslå, att tillhoppa 222 000 kr. ställes till förfogande, varav 200 000 kr. för anställning av tillfällig personal inom far-

tygsinspektionen. Vid bifall till mina förslag kommer under nästa budgetår sammanlagt 342 000 kr. att kunna disponeras för inspektionsverksamhetens utbyggnad.

Utskottet. Vad departementschefen anfört i förevarande sammanhang har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, hemställer därför,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för sjöfartsstyrelsen i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

b) godkänna följande avlöningsstat för sjöfartsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 116 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	13 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	3 146 000
4. Särskilda löneförmåner, <i>förslagsvis</i>	290 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 850 000

Summa kr. 8 415 000;

c) till *Sjöfartsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 8 415 000 kr.

24:o) *Sjöfartsstyrelsen*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 2., s. 89—91), som innebär en anslagsminskning med 592 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sjöfartsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 916 000 kr.

25:o) *Lots- och fyrstaten*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt D 3., s. 91—98) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för lots- och fyrstaten i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de övergångsordningar som kan bli erforderliga i anledning av i statsrådsprotokollet redovisade rationaliseringsåtgärder inom lots- och fyrstaten, dels medgiva att Kungl. Maj:t eller, i den omfattning Kungl. Maj:t bestämmer, sjöfartsstyrelsen skall äga besluta om indragningar av lots- eller fyrplatser på sätt föreslagits i statsrådsprotokollet och vidtaga därav föranledda ändringar i personalförteckningen för lots- och fyrstaten och de övergångsåtgärder i övrigt som kan finnas erforderliga, dels godkänna av departe-

mentschefen förordad avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66, dels ock till Lots- och fyrstaten: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 32 067 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 29 052 000 kr.

Sjöfartsstyrelsen har föreslagit, att anslaget ökas med 3 054 700 kr.

I fråga om yttranden av *lotslöneberedningen* och *lotsorganisationsutredningen* får utskottet hänvisa till propositionen (s. 95 och 96).

Departementschefen har anfört följande.

I enlighet med statsmakternas beslut förra året har lotsplatserna vid Stedsholmen och Kylej dragits in under hösten 1964. Genom härav föranledda personalindragningar räknar sjöfartsstyrelsen med minskade lönekostnader för nästa budgetår om sammanlagt 38 000 kr. Vidare har Almagrundets fyrskepp samt bemanningen av Högbondens, Lungö och Storjungfruns fyrplatser indragits. Kostnadsbesparingarna till följd härav uppskattas för nästa budgetår till ca 135 000 kr.

Sjöfartsverkets arbete med att rationalisera lots- och fyrväsendet har resulterat i att ytterligare minskningar av lots- och fyrapersonalen kan genomföras. Sålunda föreslås att Stocka, Klintehamns, Ronneby och Limhamns lotsplatser dras in vid olika tidpunkter under loppet av budgetåret 1965/66. Besparingarna till följd härav uppgår till ca 111 000 kr. Jag tillstyrker de föreslagna indragningarna och därav föranledda personalminskningar och övriga personaldispositioner. Indragningarna bör ske i huvudsak enligt det av sjöfartsstyrelsen angivna tidsschemat. De definitiva tidpunkterna bör sjöfartsstyrelsen bestämma efter samråd med lotslöneberedningen och lotsorganisationsutredningen.

Sjöfartsstyrelsen har givetvis att följa utvecklingen och vidtaga sådana personaldispositioner och övriga åtgärder att sjöfartens behov av rimlig lotsservice även i fortsättningen kan tillgodoses inom de av indragningarna berörda farvattnen.

Beträffande sjöfartsstyrelsens förslag till personalförändringar för lotsdistriktsexpeditionerna tillstyrker jag, att en tjänst som distriktsfyrmästare i Ao 16 i södra lotsdistriktet ersättes med en halvtidstjänst som kansliskrivare i Ae 11 och en tjänst som kanslibitråde i Ae 7.

I fråga om fyrväsendet avses arbetet med automatisering av fyrarna Röd-kallen, Östergarn, Hallands Väderö, Paternoster, Ursholmen och Faludden bli avslutat i början av nästa budgetår varvid avbemanning av fyrarna kommer att ske. Besparingarna i lönekostnader till följd härav för budgetåret 1965/66 uppgår till ca 312 000 kr. Jag biträder styrelsens förslag också i denna del liksom förslaget om vissa personalförändringar på grund av indragning av Erholmens gasstation. Vid beräkningen av lots- och fyrstatens omkostnadsanslag kommer jag att beakta vissa ytterligare kostnadsminskningar i anledning av nedläggningen av gasstationen. Den föreslagna tjänsten som förste motorskötare i Ae 9 på motorjakten Sefyr torde benämnas förste motorman i samma lönegrad.

Jag biträder förslaget om inrättande av en tjänst som matros i Ae 7 på

motorjakten Tändaren. Jag beräknar vidare medel för de lönegradsförändringar, som chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor. Jag tillstyrker slutligen styrelsens förslag om uppräknig av arvodena till tillsyningsmän för ej ständigt bevakade fyrrar samt till sjöräddningspersonal med sammanlagt 35 000 kr.

Anslaget torde böra uppföras med (29 052 000 + 3 015 000) 32 067 000 kr.

I samband med rationaliseringsåtgärderna inom lots- och fyrstaten kan svårigheter uppkomma att i vissa fall omplacera överbliven personal. Kungl. Maj:t torde därför — liksom skett för innevarande budgetår — böra inhämta riksdagens bemyndigande att i mån av behov överföra ordinarie personal till övergångsstat och att i övrigt vidtaga de övergångsåtgärder som kan befinnas erforderliga.

Sjöfartsstyrelsen har föreslagit ett förenklat förfarande vid framtida indragningar av lots- och fyrplatser. Förslaget innebär, att styrelsen själv skall äga besluta i sådana frågor i stället för som hittills Kungl. Maj:t och riksdagen. Härvid förutsättes, att styrelsens beslut skall kunna överklagas i vanlig ordning.

Den tekniska utvecklingen möjliggör betydande rationaliseringsvinster inom lots- och fyrväsendet. Det är angeläget, att dessa vinster kan tillvaratas så snabbt som möjligt, och enligt min mening är den av sjöfartsstyrelsen föreslagna administrativa handläggningen av ärenden rörande indragningar av lots- och fyrplatser väl ägnad att tillgodose detta intresse. Även lotsorganisationsutredningen har funnit det föreslagna tillvägagångssättet lämpligt. Jag vill också erinra om att det här är fråga om en serie likartade och numera tämligen rutinbetonade ärenden. Jag förordar därför, att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att i framtiden få avgöra hit hörande frågor. Kungl. Maj:t bör kunna i lämplig omfattning delegera denna befogenhet till sjöfartsstyrelsen.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Helge Karlsson m. fl.* (I: 437) och den andra inom andra kammaren av fru *Löfqvist m. fl.* (II: 541), i vilka föreslagits dels att utöver vad i propositionen föreslås ytterligare en lotstjänst inrättas vid Karlshamn-Ronneby lotsplats, dels att till Ronneby hamn förlägges två lotsar samt en båtman.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionen I: 437.

Utskottet. Under förevarande punkt har departementschefen erinrat om det arbete som inom sjöfartsverket pågår med att rationalisera lots- och fyrväsendet och som resulterat i att Stocka, Klintehamns, Ronneby och Limhamns lotsplatser anses kunna dras in under loppet av budgetåret 1965/66. Bl. a. skulle därvid Karlshamns och Ronneby lotsplatser samman slås till en lotsplats, benämnd Karlshamn-Ronneby lotsplats, placerad i Karlshamn. Av de Ronneby tilldelade tjänsterna skulle överlotstjänsten i Ao 13 och två lotstjänster i Ao 11 å övergångsstat indragas, medan en lotstjänst i Ao 11 skulle överföras till Karlshamn-Ronneby lotsplats.

I anledning av Kungl. Maj:ts förslag har i de likalydande motionerna

I: 437 och II: 541 hemställts dels att, utöver vad i propositionen föreslagits, ytterligare en lotstjänst inrättas vid Karlshamn-Ronneby lotsplats, dels att till Ronneby hamn förlägges två lotsar och en båtman.

Utskottet finner det för sin del angeläget att den pågående rationaliseringsverksamheten på förevarande område fullföljes. Med hänsyn härtill och med beaktande jämväl av omständigheterna i övrigt har utskottet icke funnit skäl föreligga att frånga Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet, som således avstyrker motionerna i fråga, vill vidare erinra om departementschefens uttalande att de definitiva tidpunkterna för de föreslagna indragningarna bör av sjöfartsstyrelsen bestämmas efter samråd med lotslöneberedningen och lotsorganisationsutredningen. Dessutom har understrukits att styrelsen givetvis har att följa utvecklingen och vidtaga sådana personaldispositioner och övriga åtgärder att sjöfartens behov av rimlig lotsservice även i fortsättningen kan tillgodoses inom de av indragningarna berörda farvattnen.

Kungl. Maj:ts förslag i övrigt under förevarande punkt har icke givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande.

Utskottet hemställer,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 437 och II: 541,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för lots- och fyrstaten i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de övergångsarrangemang som kan bli erforderliga i anledning av i statsrådsprotokollet redovisade rationaliseringsåtgärder inom lots- och fyrstaten;

c) medgiva att Kungl. Maj:t eller, i den omfattning Kungl. Maj:t bestämmer, sjöfartsstyrelsen skall äga besluta om indragningar av lots- eller fyrplatser på sätt föreslagits i statsrådsprotokollet och vidtaga därav föranledda ändringar i personalförteckningen för lots- och fyrstaten och de övergångsåtgärder i övrigt som kan befinnas erforderliga;

II. att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förelagsvis</i>	7 979 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förelagsvis</i>	9 830 000
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och	

icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	6 029 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	8 229 000
	Summa kr. 32 067 000;

b) till *Lots- och fyrstaten: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 32 067 000 kr.

26:o) *Lots- och fyrstaten: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 4., s. 98 och 99), som innebär en anslagsökning med 582 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lots- och fyrstaten: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 7 781 000 kr.

27:o) *Fartygsinspektionen: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt D 5., s. 99 och 100) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för fartygsinspektionen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66, dels ock till *Fartygsinspektionen: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 143 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 879 000 kr.

Sjöfartsstyrelsen har föreslagit, att anslaget ökas med 552 300 kr.

Departementschefen har anfört följande.

I syfte att förstärka fartygsinspektionen i avbidan på nya bestämmelser om säkerheten å fartyg har för innevarande budgetår anvisats ett belopp om 100 000 kr. för anställning av tillfällig personal. I enlighet med vad jag anfört vid anmälan av sjöfartsstyrelsens avlöningsanslag (p. D 1.) bör nämnda belopp höjas till 200 000 kr.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för fartygsinspektionen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	738 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	12 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	707 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	686 000
	Summa kr. 2 143 000;

b) till *Fartygsinspektionen: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 143 000 kr.

28:o) *Fartygsinspektionen: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 6., s. 100 och 101), som innebär en ökning av anslaget med 23 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fartygsinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 316 000 kr.

Säkerhetsanstalter för sjöfarten m. m.

29:o) *Säkerhetsanstalter för sjöfarten*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt D 7., s. 101—107) att till ifrågavarande ändamål i vad avser driftbudgeten för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kr., samt bemyndiga Kungl. Maj:t att från förevarande anslag utbetala ersättningar till lotspersonal på sätt föreslagits i statsrådsprotokollet.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 2 450 000 kr.

Sjöfartsstyrelsen har föreslagit, att till säkerhetsanstalter för sjöfarten för budgetåret 1965/66 anvisas, å driftbudgeten ett reservationsanslag av 3 900 000 kr. och å kapitalbudgeten ett investeringsanslag av 4 750 000 kr. I anslutning härtill erfordras som avskrivningsanslag jämväl 4 225 000 kr.

Styrelsen har vidare föreslagit dels ett nytt reservationsanslag av 100 000 kr. till ersättningar i anledning av indragning av lotsplatser, dels ock ett nytt investeringsanslag av 600 000 kr. till personalbostäder vid Sandhamns lotsplats. I anslutning till det sistnämnda anslaget erfordras som avskrivningsanslag 300 000 kr.

Slutligen har styrelsen föreslagit, att till anläggning av en deccakedja för Skagerack m. m. för budgetåret 1965/66 anvisas, å driftbudgeten ett reservationsanslag av 2 000 000 kr. och å kapitalbudgeten ett investeringsanslag av 500 000 kr. I anslutning härtill erfordras ett avskrivningsanslag av 250 000 kr.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens förslag får utskottet hänvisa till propositionen (s. 101—104).

Beträffande remissyttrande av *lotsorganisationsutredningen* får utskottet jämväl hänvisa till propositionen (s. 104).

Departementschefen har anfört följande.

I anslutning till sjöfartsstyrelsens framställning om medel till säkerhetsanstalter för sjöfarten vill jag erinra om att automatiseringen och ratio-

naliseringen av säkerhetsanstalterna under senare år kunnat fortgå i snabb takt genom att medel anvisats under förevarande anslag och i särskild ordning. Fyrautomatiseringen har möjliggjort betydande personalindragningar. Ett genomförande av sjöfartsstyrelsens nu föreslagna automatiseringar medför att ytterligare ett trettiotal tjänster under fyrstaten kan dragas in.

Huvuddelen av sjöfartsstyrelsens äskanden för nästa budgetår torde i och för sig vara väl motiverad med tanke på de rationaliseringsvinster som möjliggöres. Emellertid måste vid medelstilleddningen ske en avvägning med hänsyn till övriga för sjöfarten angelägna önskemål. Den pågående utredningen om lotsväsendets organisation föranleder också viss återhållsamhet beträffande utgifter för denna verksamhet. Vidare har arbetsmarknadsstyrelsen efter tidpunkten för sjöfartsstyrelsens pepitaskrivelse ställt betydande belopp till förfogande för uppförande av en bottenfast fyr vid Svenska Björn. Jag föreslår därför, att drift- och kapitalanslagen till säkerhetsanstalter för sjöfarten för nästa budgetår utgår med sammanlagt 7 milj. kr., varav 2,5 milj. kr. å driftbudgeten och 4,5 milj. kr. å kapitalbudgeten.

Vid min bedömning av medelsbehovet å kapitalbudgeten har jag beräknat 2,5 milj. kr. för att den föreslagna deccakedjan för Skagerack och Väneren skall kunna påbörjas. I den mån anläggningen dimensioneras och lokaliseras med beaktande av försvarssynpunkter bör närmare övervägas, huruvida icke viss del av anläggningskostnaden bör avskrivas omedelbart. Med hänsyn till bl. a. de ekonomiska fördelar radionavigeringssystemet innebär för i första hand sjöfart och fiske, anser jag det rimligt att full täckning av de med systemen förenade kostnaderna uppnås. Jag har därför för avsikt att senare föreslå Kungl. Maj:t att uppdraga åt sjöfartsstyrelsen att vidtaga åtgärder i detta syfte.

Vid bifall till mitt förslag om medelsanvisning torde det i övrigt få ankomma på sjöfartsstyrelsen att få bestämma om medlens användning. Ombyggnad av lotsdistriktsfartyget Stockholm torde dock få anstå. Kungl. Maj:t bör liksom hittills ha befogenhet att fatta beslut om påbörjande av företag, även om de medel som under budgetåret står till förfogande icke förslår till att täcka hela kostnaden.

I fråga om medelsanvisningen på kapitalbudgeten kommer jag att göra hemställan i det följande (Kb III: K: 6).

För budgetåret 1962/63 ställdes ett belopp av 150 000 kr. under särskild anslagsrubrik till sjöfartsstyrelsens förfogande för att möjliggöra utbetalning av ersättningar till vissa lotsar för förluster, som kunde uppkomma vid avyttring av bostadsfastigheter till följd av flyttning av lotsplatsen i Salmis. Enligt statsmakternas senare beslut får behållningen på anslaget användas jämväl för utbetalning av liknande ersättningar som kan aktualiseras genom indragning av ytterligare fyra lotsplatser. Därest behållningen på anslaget icke täcker ersättningarna får medel förskottas från anslaget till säkerhetsanstalter för sjöfarten.

Ersättningar har hittills utbetalats i samband med indragningar av lotsplatserna i Salmis och Skäggenäs. Således bemyndigade Kungl. Maj:t den 25 juni 1964 sjöfartsstyrelsen att för sammanlagt 158 000 kr. inköpa fastigheter tillhörande lotspersonal i Salmis samt att till denna personal för övriga på grund av indragningen uppkomna kostnader utbetala, förutom vissa smärre belopp, engångsbelopp om sammanlagt 19 750 kr. Styrelsen bemyndigades även att till viss lotspersonal i Skäggenäs utbetala 17 000 kr. som ersättning för omkostnader och förluster i samband med fastighetsför-

säljningar. Behållningen å ersättningsanslaget är beroende av de priser sjöfartsstyrelsen kan erhålla vid försäljning av de inköpta fastigheterna.

Jag kan icke biträda sjöfartsstyrelsens förslag, att ett nytt reservationsanslag skall anvisas för ytterligare ersättningar, som kan aktualiseras genom fotsatta indragningar av lotsplatser. I stället bör eventuella utbetalningar i framtiden ske från anslaget till säkerhetsanstalter för sjöfarten. Möjligheten att utbetala ersättningar bör icke knytas till vissa i förväg bestämda lotsplatser. Kungl. Maj:t bör därför inhämta riksdagens bemyndigande att från förevarande anslag få utbetala eventuella ersättningar av hittillsvarande slag, vilka kan föranledas av indragningar av lotsplatser. Det bör liksom f. n. ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om formerna för ersättning och ersättningarnas storlek m. m. Vid bifall till mitt förslag bör eventuell vid innevarande budgetårs utgång befintlig behållning å reservationsanslaget Ersättningar i anledning av flyttning av lotsplatsen i Salmis överföras till förevarande anslag.

Sjöfartsstyrelsens förslag om ett särskilt anslag till personalbostäder vid Sandhamns lotsplats kan jag icke biträda. Med hänsyn till den pågående lotsorganisationsutredningen är jag icke beredd att nu taga ställning till frågan huruvida byggnaderna bör komma till stånd. Därest det senare skulle visa sig att projektering bör utföras, torde kostnaderna härför få bestriidas från förevarande anslag.

Slutligen vill jag anmäla, att sjöfartsstyrelsen i skrivelse den 19 november 1963 föreslagit, att masten från fyrskeppet Svinbådan skall bevaras och sättas upp som ett minnesmärke över fyrskeppens utomordentligt stora betydelse för sjöfarten. Som lämplig plats anges en bergsplatå inom sjöfolkets fritidsområde vid Rosenhill vid inloppet till Göteborg. Kostnaden för mastens uppsättning beräknas till 25 000 kr., vilket belopp enligt styrelsens mening bör bestriidas från anslaget till säkerhetsanstalter för sjöfarten. Sedan anläggningen färdigställt avser styrelsen att vederlagsfritt överlämna den till handelsflottans välfärdsråd. Riksrevisionsverket har icke något att erinra mot framställningen. Därest riksdagen icke har något att invända, har jag för avsikt att senare föreslå Kungl. Maj:t att bifalla sjöfartsstyrelsens förslag.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehäft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Rikard Svensson m. fl.* (I: 452) och den andra inom andra kammaren av herr *Hedin m. fl.* (II: 534), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en skyndsam undersökning av förutsättningarna för att upprätta en Decca-navigatorkedja för södra Östersjön samt vidtaga de åtgärder vartill undersökningen kan föranleda.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionen II: 534.

Utskottet. Under förevarande punkt föreslås en medelsanvisning av 2,5 milj. kr. för fortsatt automatisering och rationalisering av säkerhetsanstalter för sjöfarten. Utskottet, som under punkten 11 i sitt utlåtande nr 9 tillstyrkt ett investeringsanslag av 4,5 milj. kr. till föreliggande ändamål, biträder jämväl Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt. Vad depar-

tementschefen i övrigt anfört och förordat tillstyrkes likaledes av utskottet.

I motionerna I: 452 och II: 534 har begärts en skyndsam undersökning av förutsättningarna för en Decca-kedja för södra Östersjön samt att de åtgärder vidtages vartill undersökningen kan föranleda. Enligt vad utskottet erfarit föreligger redan inom sjöfartsstyrelsen planer på en fortsatt utbyggnad av Decca-systemet bl. a. för södra Östersjön och styrelsen avser att i sedvanlig ordning äska härför erforderliga medel. Utskottet, som även för sin del finner en sådan utbyggnad önskvärd, anser emellertid med hänsyn till angivna förhållanden någon särskild åtgärd från riksdagens sida ej erforderlig och avstyrker därför motionerna.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må

a) till *Säkerhetsanstalter för sjöfarten* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kr.;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att från förevarande anslag utbetala ersättningar till lotspersonal på sätt föreslagits i statsrådsprotokollet;

II. att motionerna I: 452 och II: 534 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

30:o) **Materielanskaffning till vissa farleder m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 8., s. 107), som för nästa budgetår innebär en minskning av anslaget med 140 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Materielanskaffning till vissa farleder m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kr.

31:o) **Viss omläggning av utprickningssystemet för sjöfarten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 9., s. 107 och 108), som för nästa budgetår innebär en minskning av anslaget med 20 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Viss omläggning av utprickningssystemet för sjöfarten* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kr.

32:o) **Driftkostnader för radionavigeringsstationer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 10., s. 108 och 109), som innebär en ökning av anslaget med 51 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Driftkostnader för radionavigeringsstationer* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 273 000 kr.

33:o) **Anskaffning av lotsbåtar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 11., s. 109 och 110), som innebär ett oförändrat anslag för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anskaffning av lotsbåtar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kr.

34:o) **Viss utrustning för statlig sjöräddningsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 12., s. 110), som innebär ett oförändrat anslag för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Viss utrustning för statlig sjöräddningsverksamhet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kr.

35:o) **Statens isbrytarverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt D 13., s. 111) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 7 000 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 6 894 000 kr.

Marinförvaltningen och *sjöfartsstyrelsen* har föreslagit, att anslaget ökas med 635 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Hilding* (I: 122) och den andra inom andra kammaren av herr *Westberg m. fl.* (II: 154), i vilka hemställts att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till en förstärkning av vår isbrytarflotta;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sundin* (I: 445) och den andra inom andra kammaren av herrar *Nilsson* i Tvärålund och *Lundmark* (II: 544), i vilka hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag till en förstärkning av isbrytarverksamheten i enlighet med vad i motionerna anförts;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Strandberg* och fröken *Stenberg* (I: 443) och den andra inom andra kammaren av herrar *Petersson* och *Nilsson* i Agnäs (II: 546), i vilka hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att frågan om byggande av ytterligare isbrytare blir föremål för skyndsamt utredning.

Beträffande de skäl motionärerna anför till stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna II: 154, I: 445 och I: 443.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, har i förevarande sammanhang också tagit ställning till vissa motionsledes väckta frågor och får i anslutning härtill anföra följande.

I motionerna I: 122 och II: 154 har yrkats att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om utredning och förslag till en förstärkning av vår isbrytarflotta. Motionerna I: 445 och II: 544 innehåller likaledes yrkanden om att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om utredning och förslag till en förstärkning av isbrytarverksamheten i enlighet med vad i motionerna anförts. Slutligen har i motionerna I: 443 och II: 546 hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att frågan om byggande av ytterligare isbrytare blir föremål för skyndsamt utredning.

Vid föregående års riksdag hade utskottet att ta ställning till motioner av likartat innehåll som de nu föreliggande. Utskottet ansåg sig emellertid därvid för sin del kunna förutsätta att behovet av nya isbrytare fortlöpande prövas av sjöfartsstyrelsen i samråd med övriga berörda myndigheter och intressenter samt att i anledning härav eventuellt erforderliga åtgärder vidtages. Med beaktande härav fann utskottet ej skäl tillstyrka motionerna i fråga. Enligt vad utskottet nu har erfarit pågår inom sjöfartsstyrelsen utredning rörande behovet av isbrytare. Styrelsen avser vidare att, sedan utredningen slutförts, framlägga de förslag vartill denna kan föranleda. Med hänsyn till det anförda har utskottet ej funnit skäl tillstyrka de nu föreliggande motionerna.

Utskottet hemställer därför,

I. att riksdagen må till *Statens isbrytarverksamhet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 7 000 000 kr.;

II. att motionerna I: 122 och II: 154 samt I: 445 och II: 544 ävensom I: 443 och II: 546 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

36:o) **Mättnings- och rekognosceringsverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt D 14., s. 112—114) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 5 230 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 3 740 000 kr.

Sjöfartsstyrelsen har föreslagit, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 5 625 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

Den pågående utvecklingen mot större och mera djupgående fartyg medför bl. a. ökade krav på sjömättningsresurserna. Statsmakterna har därför

under de senaste åren i ökad omfattning ställt medel till förfogande för mättnings- och rekognosceringsverksamheten. Sålunda mer än fördubblades anslaget för innevarande budgetår och uppgår nu till drygt 3,7 milj. kr. Mina förslag i det följande innebär en uppräknings med ytterligare nära 1,5 milj. kr.

Som jag anfört vid behandlingen av sjöfartsstyrelsens omkostnadsanslag (p. D 2.) bör drivmedelskostnaderna för mättnings- och rekognosceringsverksamheten även i fortsättningen bestridas från förevarande anslag. Med hänsyn härtill bör posten till fältarbeten räknas upp med visst belopp.

I detta sammanhang torde följande böra anmälas för riksdagen. Med bifall till en av sjöfartsstyrelsen gjord framställning föreslog Kungl. Maj:t i föregående års statsverksproposition (bil. 8, p. 44) riksdagen att för budgetåret 1964/65 anvisa 1,4 milj. kr. för byggande av ett nytt sjömättningsfartyg, som styrelsen kostnadsberäknat till totalt ca 4 milj. kr. Sedan riksdagen bifallit förslaget ställde Kungl. Maj:t den 29 april 1964 förenämnda belopp av 1,4 milj. kr. till sjöfartsstyrelsens förfogande att användas för avsett ändamål. I skrivelse den 3 september 1964 anmälde styrelsen, att ett något större fartyg, som kostnadsberäknats till totalt ca 5,6 milj. kr. var att föredraga framför det tidigare förutsatta, varjämte styrelsen hemställde om bemyndigande att utlägga beställning av det större fartyget före den 15 november 1964 vid vilken tidpunkt av styrelsen infordrade anbud eljest förföll. I beslut den 6 november 1964 lämnade Kungl. Maj:t det begärda bemyndigandet. Kungl. Maj:t förutsatte därvid, att styrelsen beaktade alla möjligheter till kostnadsbesparingar i samband med ifrågavarande fartygsbygge. Jag har av sjöfartsstyrelsen erfarit att styrelsen numera beställt det större fartyget. Med hänsyn härtill har jag beräknat medelsbehovet under posten till anskaffning av nytt sjömättningsfartyg till 2,3 milj. kr. för nästa budgetår.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot beräkningen av medelsbehovet till förevarande ändamål eller vad departementschefen i övrigt anfört, hemställer,

att riksdagen må till *Mättnings- och rekognosceringsverksamhet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 5 230 000 kr.

Hamnar och farleder

37:o) Statliga farledsarbeten. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 16., s. 115), som innebär en oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statliga farledsarbeten* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kr.

38:o) Bidrag till byggande av fiskehamnar m. m. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt D 17., s. 116 och 117) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 milj. kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 3 milj. kr.

Sjöfartsstyrelsen har föreslagit, att anslaget uppföres med 4 milj. kr.

Departementschefen har anfört följande.

Av den vid ingången av budgetåret 1964/65 befintliga reservationen om drygt 3 900 000 kr. var ett belopp om nära 2 200 000 kr. disponibelt för nya företag. Då för innevarande budgetår anvisats 3 000 000 kr., står sammanlagt 5 200 000 kr. till sjöfartsstyrelsens förfogande för nya företag. För nästa budgetår bör ett oförändrat anslag av 3 000 000 kr. ställas till styrelsens disposition för fortsatt utbyggnad av fiskehamnar enligt de riktlinjer som angavs i 1962 års statsverksproposition vid behandlingen av anslaget till bidrag till byggande av fiskehamnar.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till *Bidrag till byggande av fiskehamnar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.

39:o) Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 18., s. 117), innebärande en ökning av anslaget med 359 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 534 000 kr.

40:o) Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt D 19., s. 118 och 119) att till ifrågakommande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 4 milj. kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 3 milj. kr.

Sjöfartsstyrelsen har föreslagit, att anslaget uppföres med 5 milj. kr. för nästa budgetår.

Departementschefen har anfört följande.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 milj. kr. Det starkt stegrade intresset för fritidsverksamheten och det kraftigt ökade antalet fritidsbåtar motiverar att ytterligare medel ställas till förfogande. Jag föreslår därför en uppräkningsmedel med 1 milj. kr. I sammanhanget vill jag nämna, att jag vid behandlingen i det följande av väg- och vattenbyggnadsverkets förrädsfond kommer att föreslå medelsanvisning för anskaffning av ett mudderverk huvudsakligen avsett för småbåtshamnar.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till *Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Övriga sjöfartsändamål

41:o) *Handelsflottans pensionsanstalt: Administrationskostnader.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt D 20., s. 119—121) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för handelsflottans pensionsanstalt i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits, dels godkänna av departementschefen förordad stat för handelsflottans pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66, dels ock till *Handelsflottans pensionsanstalt: Administrationskostnader* för nämnda budgetår anvisa ett anslag av 1 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår upptaget med 1 000 kr.

Direktionen över handelsflottans pensionsanstalt har hemställt, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen har anfört följande.

Jag har icke något att erinra mot direktionens beräkning av medelsbehovet för extra arbetsbiträde och försäkringsteknisk expertis. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag vidare medel för de av direktionen föreslagna lönegradsförändringarna.

Vid bifall till vad jag nu förordad kommer pensionsanstaltens administrationskostnader att uppgå till 170 000 kr. Enligt gällande ordning bör för att täcka dessa kostnader under anslaget tagas till uppbörd ett lika stort belopp från den särskilda stödfonden för sjömanspensioneringen. Avdrag skall i sammanhanget göras med endast ett formellt belopp av 1 000 kr., vilket utgör den anslagsmässiga nettoutgiften.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för handelsflottans pensionsanstalt i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

b) godkänna följande stat för handelsflottans pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Stat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	12 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	7 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	89 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	42 000
5. Omkostnader, förslagsvis	20 000
	<hr/>
	Summa kr. 170 000;

Särskilda uppbördsmedel

Inflytande fondmedel	169 000
	<hr/>
	Nettoutgift kr. 1 000;

c) till *Handelsflottans pensionsanstalt: Administrationskostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 1 000 kr.

42:o) Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 21., s. 121 och 122), som innebär en ökning av anslaget med 119 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens sjöhistoriska museum, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	128 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	600
3. Avlöningar till tillfällig personal	440 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	500 000
5. Rörligt tillägg, förslagsvis	358 400
	<hr/>
	Summa kr. 1 427 000;

b) till *Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 427 000 kr.

43:o) Statens sjöhistoriska museum: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 22., s. 122 och 123), som innebär en anslagsökning med 7 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sjöhistoriska museum: Om-*

kostnader för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 215 000 kr.

44:o) Statens sjöhistoriska museum: Underhåll och ökning av samlingarna. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 23., s. 123 och 124), som innebär en oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sjöhistoriska museum: Underhåll och ökning av samlingarna* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kr.

45:o) Läkarundersökning av sjöfolk. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 24., s. 124 och 125), som innebär en oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Läkarundersökning av sjöfolk* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kr.

46:o) Bidrag till vissa resor av sjöfolk. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 25., s. 125 och 126), som innebär en oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa resor av sjöfolk* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kr.

47:o) Avsättning till handelsflottans välfärdsfond. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 26., s. 126), som innebär en oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avsättning till handelsflottans välfärdsfond* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 370 000 kr.

48:o) Understöd åt skärgårdsrederier m. m. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt D 27., s. 126—128) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 350 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

I föregående års statsverksproposition (bil. 8, p. 57) redogjorde jag vid behandlingen av förevarande anslag för de förhållanden som lett fram till bl. a. ett mellan företrädare för staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting, å ena, samt Vaxholms stad, å andra sidan, den 10 april 1963 träffat avtal om båttrafik i vissa delar av Stockholms mellersta skärgård under tiden den 1 oktober 1964—den 30 september 1984. Jämlikt i propositionen framlagt förslag godkände riksdagen för sin del avtalet. Härjämte bemyn-

digade riksdagen Kungl. Maj:t att i enlighet med i propositionen angivna riktlinjer träffa avtal om understöd för upprätthållande av viss sjötrafik i Blidö—Yxlan-området.

Enligt förenämnda avtal med Vaxholms stad skall staden svara för 7 % av underskottet å den enligt avtalet bedrivna trafiken, medan staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting svarar för återstående 93 %. Trafiken bedrivs av det av Vaxholms stad ägda Waxholms ångfartygs aktiebolag. I syfte att åstadkomma en sådan fördelning av bidragen till täckande av underskottet, att de av trafiken berörda skärgårdskommunerna tillsammans svarar för 10 % därav, har förhandlingar inletts med representanter för Ljusterö, Österåkers och Värmdö kommuner. Förhandlingarna har lett till två den 17 september 1964 träffade avtal med de två förstnämnda kommunerna. Avtalen, som godkänts av Kungl. Maj:t den 23 oktober 1964, föreskriver bl. a. att envar av nämnda kommuner skall svara för 1 % av underskottet. Härigenom kommer staten, Stockholms stad och landstinget att svara för sammanlagt 91 % av underskottet. Statens bidrag beräknas därför bli reducerat till ca 310 000 kr. under första året.

I sammanhanget vill jag även erinra om att den 30 juni 1964 avtal träffats med Blidö kommun om båttrafik i Blidö—Yxlan-området för en tioårsperiod räknat från den 1 oktober 1964. I enlighet med riksdagens förenämnda bemyndigande godkändes avtalet av Kungl. Maj:t den 26 augusti samma år. I avtalet föreskrives, att Blidö kommun skall bedriva tillfredsställande reguljär båttrafik mellan Bromskär (med vissa alternativ) och öarna Norröra, Söderöra, Svartlöga och Rödlöga enligt viss trafikplan. Blidö kommun svarar för 10 % av underskottet och resten fördelas mellan staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting enligt samma grunder som angivits i avtalet med Vaxholms stad. Statens bidrag beräknas första året uppgå till högst 18 400 kr. Även denna trafik ombesörjes av det av Vaxholms stad ägda Waxholms ångfartygs aktiebolag enligt ett mellan Blidö kommun och bolaget träffat avtal.

I och med nu föreliggande avtal torde trafikförsörjningen för Stockholms norra och mellersta skärgårdar vara tryggad för lång tid. Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 28 juni 1963 pågår utredning rörande den reguljära båttrafiken i Stockholms södra skärgård. Förslag i denna fråga beräknas kunna framläggas under år 1965.

Statens andel av understödet till trafiken i norra och mellersta delarna av Stockholms skärgård under budgetåret 1965/66 beräknas till 350 000 kr.

Utskottet. Enligt ett mellan företrädare för staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting, å ena, samt Vaxholms stad, å andra sidan, den 10 april 1963 träffat avtal om båttrafik i vissa delar av Stockholms mellersta skärgård under tiden den 1 oktober 1964—30 september 1984 skall Vaxholms stad svara för 7 % av underskottet å den enligt avtalet bedrivna trafiken, medan staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting svarar för återstående 93 %. Den 17 september 1964 har avtal träffats med Ljusterö och Österåkers kommuner, varigenom envar av nämnda kommuner skall svara för 1 % av underskottet. Staten, Stockholms stad och landstinget kommer sålunda att svara för sammanlagt 91 % av underskottet.

Departementschefen erinrar även om att avtal den 30 juni 1964 träffats

med Blidö kommun om båttrafik i Blidö—Yxlan-området för en tioårsperiod räknat från den 1 oktober 1964. Blidö kommun svarar för 10 % av underskottet, och resten fördelas mellan staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting enligt samma grunder som angivits i avtalet med Vaxholms stad. Statens bidrag beräknas första året uppgå till högst 18 400 kr.

Enligt departementschefens mening torde trafikförsörjningen för Stockholms norra och mellersta skärgårdar i och med nu föreliggande avtal vara tryggad för lång tid. Statens andel av understödet till trafiken i norra och mellersta delarna av Stockholms skärgård under budgetåret 1965/66 beräknas till 350 000 kr.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran eller särskilt uttalande i anledning av vad departementschefen anfört i förevarande sammanhang. Ej heller har utskottet haft något att erinra mot förslaget till medelsanvisning för nästa budgetår. Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må till *Understöd åt skärgårdsrederier m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kr.

49:o) Avveckling av vissa avgifter för sjöfarten i Stockholm. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt D 28., s. 128—133) att dels besluta om avveckling av de s. k. danviks- och fattigpenningarna i enlighet med vad som föreslagits i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1965, dels ock till Avveckling av vissa avgifter för sjöfarten i Stockholm för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 1 540 000 kr.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade statsrådet och chefen för handelsdepartementet den 9 januari 1963 landshövdingen Anders Tottie att vara sakkunnig med uppdrag att, efter överläggning med vederbörande intressenter, framlägga förslag om avveckling av vissa avgifter för sjöfarten i Stockholm. Med skrivelse den 1 augusti 1963 har den sakkunnige överlämnat förslag till uppgörelse i frågan.

Beträffande den närmare innebörden av förslaget torde få hänvisas till propositionen (s. 128 och 129).

I fråga om *remissyttranden* av sjöfartsstyrelsen, kammarkollegium, statskontoret, kommerskollegium (efter hörande av Stockholms handelskammare och Svenska hamnförbundet) och överståthållarämbetet (efter hörande av Stockholms stadskollegium) samt *yttranden* av Sveriges redareförening och Stockholms rederiförening får utskottet jämväl hänvisa till propositionen (s. 130 och 131).

Departementschefen har anfört följande.

Sedan flera hundra år tillbaka belastas den utrikes sjöfarten på Stockholm med särskilda avgifter, nämligen dels de s. k. danvikspenningarna, som tillfaller Stiftelsen Danviks hospital, och dels de s. k. fattigpenningarna, vilka tillfaller Stockholms borgerskaps änkehus. Uppbörderna av avgifterna omhänderhas av tullverket, som äger uppbära viss ersättning härför. Då frågan om avgifternas fortbestånd aktualiserats i olika sammanhang, tillkallades den 9 januari 1963 en särskild sakkunnig med uppdrag att, efter överläggning med vederbörande intressenter, framlägga förslag om avgifternas avveckling. Med skrivelse den 1 augusti 1963 har den sakkunnige överlämnat förslag till uppgörelse i frågan. Förslaget innebär, att danviks- och fattigpenningarna skall av staten avlösas mot en engångsersättning av 770 000 kr. till envar av Stiftelsen Danviks hospital och Stockholms borgerskaps änkehus. Ifrågavarande belopp har beräknats som ett efter 3,5 % kapitaliserat värde av vardera institutionens till 27 000 kr. avrundade årsinkomst av avgifterna. Slutligen skulle enligt förslaget avlösningen ske senast den 1 juli 1964.

Remissinstanserna har tillstyrkt den sakkunniges förslag. Statskontoret har emellertid ifrågasatt, huruvida icke nya förhandlingar borde upptagas i frågan, då bl. a. bärande skäl enligt ämbetsverkets mening föreligger för att Stockholms stad skall delta i kostnaderna för avlösningen. I anslutning härtill vill jag erinra om att danviks- och fattigpenningarna behandlats i prop. 1964: 157. Till grund för propositionen låg bl. a. en inom finansdepartementet upprättad promemoria angående avveckling av vissa av städernas särskilda rättigheter och skyldigheter i förhållande till staten. I förevarande avseende anfördes i promemorian att det syntes rimligt, att Stockholms stad i fortsättningen svarade för hospitalets och änkehusets ekonomi. Denna fråga borde regleras genom avtal med staden i samband med den i promemorian berörda avvecklingen av städernas rättigheter och skyldigheter. I yttrande över promemorian avvisade stadskollegiet i Stockholm bestämt förslaget under hänvisning till det tidigare förslaget, att staten skulle avlösa avgifterna genom en engångsersättning till envar av de båda institutionerna. Föredragande departementschefen förklarade sig mot Stockholms stads avstyrkande icke beredd att förorda departementspromemorians förslag rörande danviks- och fattigpenningarna, utan förordade att frågan om avlösning av dessa avgifter skulle tagas upp i annat sammanhang.

För egen del vill jag anföra följande. Den form av pålaga som danviks- och fattigpenningarna utgör hänför sig till gångna tiders förhållanden. Då några skäl att belasta sjöfarten med dessa avgifter icke längre kan anföras, bör de avskaffas. Stiftelsen Danviks hospital och Stockholms borgerskaps änkehus bör emellertid icke frånhändas den inkomstkälla avgifterna utgör utan att de beredes compensation härför. Vissa skäl har anförts mot att staten ensam skulle svara för hela ersättningsbeloppet. Å andra sidan utgör den sakkunniges förslag till uppgörelse ett förhandlingsresultat och därtill kommer önskvärdheten av att en avlösning kommer till stånd snarast möjligt. Jag är därför beredd att förorda, att ersättningarna helt bestrides med statsmedel. Jag har icke något att erinra mot de föreslagna ersättningsbeloppens storlek. Ersättningarna bör således bestämmas till 770 000 kr. för ettvar av hospitalet och änkehuset, d. v. s. sammanlagt 1 540 000 kr. De båda institutionerna har förklarat sig villiga att avstå från rätten till danviks- resp. fattigpenningarna fr. o. m. den 1 juli 1965 under förutsättning att ersättningarna samtidigt utbetalas till dem.

Vid bifall till vad jag nu förordat bör för nästa budgetår ett särskilt anslag av 1 540 000 kr. benämnt Avveckling av vissa avgifter för sjöfarten i Stockholm uppföras å riksstaten under sjätte huvudtiteln.

Utskottet. Från förevarande anslag avses bestridas kostnaderna för avlösning av de s. k. danviks- och fattigpenningarna, vilka sedan flera hundra år tillbaka belastar den utrikes sjöfarten på Stockholm. Avlösningen föreslås ske med ett engångsbelopp av 770 000 kr. till envar av Stiftelsen Danviks hospital och Stockholms borgerskaps änkehus. Beloppet har beräknats som ett efter 3,5 % kapitaliserat värde av vardera institutionens till 27 000 kr. avrundade årsinkomst av avgifterna.

Utskottet, som i likhet med departementschefen anser att några skäl att belasta sjöfarten med dessa avgifter icke längre kan anföras, tillstyrker den föreslagna avvecklingen ävensom den förordade medelsanvisningen.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) besluta om avveckling av de s. k. danviks- och fattigpenningarna i enlighet med vad i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1965 föreslagits;

b) till *Avveckling av vissa avgifter för sjöfarten i Stockholm* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 1 540 000 kr.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

50:o) Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: *Avlöningar.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt E 1., s. 134—140) att dels be- myndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för institutet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66, dels ock till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: *Avlöningar för bud- getåret 1965/66* anvisa ett förslagsanslag av 7 767 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 6 920 000 kr.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut har föreslagit att an- slaget ökas med 1 701 000 kr.

I fråga om remissyttrande av *statskontoret* får utskottet hänvisa till pro- positionen (s. 138 och 139).

Departementschefen har anfört följande.

Med hänsyn till veckoprognosernas ökade betydelse för planeringen inom olika områden av samhälls- och näringslivet bör väderleksbyråns veckoprognosavdelning förstärkas såtillvida att en tjänst som förste statsmeteorolog i Ae 25 och en tjänst som kontorsbiträde i högst Ae 5 inrättas. Jag beräknar i likhet med institutet ett minskat medelsbehov till följd av redan tidigare beslutad indragning av fem tjänster som kartbiträde på byråns aeorologiska avdelning.

I fråga om hydrologiska byrån tillstyrker jag, att inom dess hydrologiska och hydrografiska avdelning inrättas en befattning som förste hydrologassistent i Ae 15. I likhet med statskontoret finner jag det också motiverat med en förstärkning av institutets kansliavdelning. Sålunda torde en tjänst som kanslist i Af 9/Ae 15 samt en tjänst som kansliskrivare i Ae 11 inrättas. Härvid kan en tjänst som kontorsbiträde i högst Ae 5 indragas. Vidare har jag beräknat medel för den lönegradsförändring, som chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor.

För höjda arvoden till institutets meteorologiska och hydrologiska observatörer upptager jag 30 000 kr. och för löneomräkning slutligen 740 000 kr. Övriga av institutet framförda yrkanden har jag icke ansett mig kunna biträda.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t ändra personalförteckningen för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

b) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	810 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 200
3. Arvoden till sakkunniga	23 000
4. Arvoden till observatörer	1 422 000
5. Avlöningar till icke-ordinarie personal	3 263 000
6. Ersättningar till timplärare	96 800
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 151 000

Summa kr. 7 767 000;

c) till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 7 767 000 kr.

51:o) Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 2., s. 140—142), som innebär en anslagsökning för nästa budgetår med 306 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 764 000 kr.

52:o) *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Underhåll av materiel m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 3., s. 142 och 143), som innebär en anslagsökning för nästa budgetår med 40 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Underhåll av materiel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 655 000 kr.

53:o) *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Nyanskaffning av instrument m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 4., s. 143—145), som innebär en anslagsökning med 170 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Nyanskaffning av instrument m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 870 000 kr.

54:o) *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 5., s. 145), som innebär en oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 3 100 000 kr.

55:o) *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlekstjänst för luftfarten.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt E 6., s. 145—151) att dels godkänna av departementschefen förordad stat för väderlekstjänsten för luftfarten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66, dels ock till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlekstjänst för luftfarten* för budgetåren 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 5 168 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 4 437 000 kr.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut har föreslagit, att anslaget ökas med 1 102 000 kr.

Beträffande remissyttrande av *statskontoret* får utskottet hänvisa till propositionen (s. 149 och 150).

Departementschefen har anfört följande.

Institutet har i sin petitaframställning för nästa budgetår bedömt medelsbehovet under detta anslag med utgångspunkt i den utredning rörande flygväderlekstjänstens uppgifter och arbetsformer, som verkstälts i institutets och luftfartsstyrelsens regi under medverkan av företrädare för olika statliga myndigheter samt flygföretagen. I fråga om flygväderlekstjänstens organisation bygger utredningen på den principiella uppläggning, som statskontoret förordat och som närmare redovisas i ett i 1964 års statsverksproposition återgivet yttrande (bil. 8, s. 166). Principerna för organisationen, vilken i praktiken redan börjat tillämpas, innebär att arbetet med det meteorologiska underlaget för flygväderlekstjänsten i så stor utsträckning som möjligt utföres centralt vid institutet i Stockholm. Vid den regionala organisationen skall verksamheten för de olika flygplatserna differentieras med hänsyn till trafik och flygsäkerhet. Ett mindre antal flygväderlekstjänster utrustas med egna prognosresurser — s. k. självständiga flygväderlekstjänster — i syfte att kunna fungera som prognoscentraler för ett motsvarande antal räjonger, vardera innefattande ett växlande antal lokala flygväderlekstjänster. De självständiga flygväderlekstjänsterna är Arlanda, Bromma, Torslanda, Bulltofta och Sundsvall/Härnösand, varjämte den militära väderlekstjänsten vid Kallax permanent ingår i systemet med prognoscentraler.

För att angivna organisation skall fungera på ett effektivt sätt och för att den ökade flygtrafiken skall erhålla önskvärd service är jag beredd att för nästa budgetår tillstyrka en väsentlig personalförstärkning. Sålunda bör vid Malmö/Bulltofta flygväderlekstjänst inrättas en tjänst som meteorolog i Af 13/Ae 17 och en som förste meteorologassistent i Ae 13. Flygväderlekstjänsten vid Sundsvall/Härnösands flygplats bör tillföras en meteorolog i Af 13/Ae 17, en förste meteorologassistent i Ae 13, en meteorologassistent i Ae 11 samt ett kartbiträde i högst Ae 7. Jönköpings flygväderlekstjänst torde förstärkas med en förste meteorologassistent i Ae 13 och två meteorologassistenter i Ae 11. Vid Umeå flygväderlekstjänst bör inrättas en förste meteorologassistent i Ae 13 och två meteorologassistenter i Ae 11 och vid Kiruna flygväderlekstjänst en förste meteorologassistent i Ae 13. Slutligen bör inom institutets flygväderleksavdelning tillkomma en tjänst som statsmeteorolog i Ae 21 vilken tjänst är avsedd för tjänstemeteorolog. Tillhoppa föreslår jag sålunda fjorton nya tjänster samtidigt som i enlighet med institutets förslag fyra assistenttjänster i Ae 13 kan indragas vid resp. Hultfreds, Kristianstads, Skellefteå och Örnsköldsviks flygplatser i anslutning till att väderleksobservationerna vid dessa helt övertages av härför utbildade trafikledare.

Vad angår omkostnaderna bör posterna till sjukvård och reseersättningar räknas upp med 2 500 resp. 10 100 kr. och posten till expenser minskas med 4 000 kr. Under posten till kostnader för anskaffning av speciell instrumentutrustning torde liksom innevarande budgetår beräknas 140 000 kr. för att möjliggöra erforderliga nyanskaffningar. Posten till telekommunikationer föreslås uppräknad med 49 400 kr. Slutligen upptages posterna till kostnader för underhåll av instrumentutrustning m. m. samt till kostnader för maskinell databehandling med oförändrade belopp.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för väderlekstjänsten för luftfarten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Stat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	27 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 720 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 390 000
4. Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	1 031 000

Summa kr. 5 168 000;

b) till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlekstjänst för luftfarten* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 5 168 000 kr.

56:o) **Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 7., s. 152 och 153), som innebär en anslagsökning för nästa budgetår med 239 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 209 000 kr.

Byggnadsväsendet

57:o) **Byggnadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt F 1., s. 154—161) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för byggnadsstyrelsen i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66, dels ock till Byggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 11 483 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 9 776 000 kr.

Byggnadsstyrelsen har föreslagit, att anslaget ökas med 2 753 000 kr.

I fråga om remissyttrande av *statskontoret* får utskottet hänvisa till propositionen (s. 159 och 160).

Departementschefen har anfört följande.

Till förslaget att inom byggnadsstyrelsen tillskapa ett stabsorgan för vissa översiktliga utrednings- och planeringsfrågor etc. bör ställning icke nu tagas, då frågan om myndigheternas planeringsresurser f. n. är föremål för överväganden i annat sammanhang.

I övrigt förordar jag ett flertal betydelsefulla förstärkningar av styrelsens personalresurser. Sålunda torde inom intendentsbyrån inrättas två byrådirektörstjänster i Ae 25, vilkas innehavare närmast avses ägna sig åt projekterings- resp. upphandlingsfrågor inom byråns underhållsavdelning. Vid den likaledes till intendentsbyrån knutna utrikesavdelningen bör vidare tillskapas en byrådirektörstjänst i Ae 27. Detta motiveras av de växande arbetsuppgifterna i fråga om utrustning och inredning av svenska beskickningslokaler utomlands. För att tillgodose vederbörande befattningshavares behov av skrivhjälp beräknas medel för ett kanslibitråde i Ae 7. — Jag har icke något att erinra mot att tjänstebenanämningen för en inspektör i Ae 25 på intendentsbyråns bränslekontrollavdelning ändras till byrådirektör i Ae 25.

Med hänsyn till arbetsbelastningen inom planbyrån förordar jag inrättande av följande befattningar på dess allmänna avdelning, nämligen en byrådirektör i Ae 27, en förste byråingenjör i Ae 23 samt en kanslist i Af 9/Ae 15.

För arvodesanställning av en till styrelsens administrativa byrå knuten befattningshavare med vissa beredskaps- och säkerhetsuppgifter beräknar jag ett medelsutrymme om 16 000 kr. — Förslaget om extraordinariesättning av en tjänst som byrådirektör i Ag 25 på fjärde projekteringsbyrån föranleder ingen erinran från min sida.

För särskilda utredningar och arvoden till viss expertis föreslår jag — bl. a. med hänsyn till de utredningsbehov som aktualiseras av den planerade revisionen av anvisningarna till byggnadsstadgan (BABS) — en uppräkningsrevision med 150 000 kr. Till experthjälp vid omläggningen av styrelsens bokföring och ekonomiska kontrollsystem till automatisk databehandling beräknar jag även för nästa budgetår ett medelsutrymme om 100 000 kr. I likhet med styrelsen bedömer jag, att verksamheten i anslutning till styrelsens tekniska råd och styrelsens råd för samhällsplanering kommer att föranleda ett minskat medelsbehov nästa budgetår om 8 000 kr. För löneomräkning slutligen upptar jag ett belopp om 1 297 000 kr.

Utskottet. Vad departementschefen anfört och förordat har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för byggnadsstyrelsen i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

b) godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis

1 447 000

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	23 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	5 912 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4 101 000
	<hr/>
	Summa kr. 11 483 000;

c) till *Byggnadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 11 483 000 kr.

58:o) *Byggnadsstyrelsen*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt F 2., s. 161—163), som innebär en anslagsökning för nästa budgetår med 71 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnadsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 099 000 kr.

59:o) *Utredningar* rörande tillämnade byggnadsföretag m. m. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, (punkt F 3., s. 163 och 164), som innebär en oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utredningar* rörande tillämnade byggnadsföretag m. m. för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

60:o) *Länsarkitektsorganisationen*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt F 4., s. 164—166) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för länsarkitektsorganisationen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66, dels ock till *Länsarkitektsorganisationen*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 8 338 000 kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 7 213 000 kr.

Byggnadsstyrelsen har föreslagit, att anslaget ökas med 1 601 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

Då frågan rörande den lämpliga personalorganisationen för den fasta maskinanläggningen vid vissa av byggnadsstyrelsen förvaldade fastigheter i Härnösand fortfarande är föremål för överväganden inom styrelsen, anser jag mig för nästa budgetår kunna tillstyrka endast en mera begränsad personalförstärkning vid anläggningen. Sålunda torde en tjänst som förste reparatör i Ae 11 inrättas. Härutöver bör medel beräknas för den maskinchefsbefattning i Ae 15, som redan tillskapats jämlikt särskilt bemyndigande av Kungl. Maj:t.

I likhet med byggnadsstyrelsen finner jag en förstärkning av personalresurserna vid länsarkitektkontoren motiverad. Denna synes böra ske på

sätt styrelsen föreslagit. Sålunda torde i första hand tolv kanslistjänster i Af 9/Ae 15 inrättas. Därmed möjliggöres vid de berörda länskontoren, att mera rutinbetonade göromål i större utsträckning kan avlastas arkitektpersonalen, som i motsvarande mån får ökade möjligheter att ägna sig åt de kvalificerade uppgifter, vilka förutsätter arkitektkompetens. Då erforderlig utbildningskurs först skall medhinnas, räcker det om ifrågavarande kanslistjänster inrättas fr. o. m. den 1 januari 1966. — Vidare anser jag, att ökade möjligheter bör beredas byggnadsstyrelsen att vid större och mera arbets-tyngda länskontor medge anställning av exempelvis ingenjörer med lägre teknisk utbildning och med inriktning på plantekniska frågor. Av detta skäl bör posten Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl. uppräknas med 125 000 kr.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för länsarkitektorganisationen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 028 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	3 655 000
3. Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl., <i>förslagsvis</i>	628 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 027 000

Summa kr. 8 338 000;

b) till *Länsarkitektorganisationen*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 8 338 000 kr.

61:o) *Länsarkitektorganisationen*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt F 5., s. 166—168), som innebär en anslagsökning för nästa budgetår med 139 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Länsarkitektorganisationen*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 857 000 kr.

62:o) *Bidrag till upprättande av regionplaner m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt F 6., s. 168), som innebär att anslaget uppföres med ett formellt belopp om 1 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till upprättande av regionplaner m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.

Tekniska institut

63:o) Statens väginstitut. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt G 1., s. 169—174), som innebär en anslagsökning med 234 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för statens väginstitut i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

b) godkänna följande stat för statens väginstitut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Stat

Avlöningar

Statens väginstituts verksamhet i allmänhet

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	279 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	11 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	760 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	592 000
	<hr/>
	1 642 000

Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förslagsvis	861 000
2. Rörligt tillägg, förslagsvis	491 000
	<hr/>
	1 352 000

Summa kr. 2 994 000

Omkostnader

1. Statens väginstituts verksamhet i allmänhet, förslagsvis	368 000
2. Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning, förslagsvis	600 000
	<hr/>
	968 000

Summa kr. 3 962 000

Särskilda uppbördsmedel

Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.	2 222 000
---	-----------

Nettoutgift kr. 1 740 000;

c) till *Statens väginstitut* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 740 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

64:o) *Statens väginstitut: Utrustning*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt G 2., s. 174 och 175), som innebär en ökning av anslaget med 20 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens väginstitut: Utrustning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 140 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

65:o) *Statens geotekniska institut: Avlöningar*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt G 3., s. 175—177), innebärande en anslagsökning med 102 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för statens geotekniska institut i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens geotekniska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	135 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	7 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	578 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	406 000

Summa kr. 1 126 000;

c) till *Statens geotekniska institut: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 126 000 kr.

66:o) *Statens geotekniska institut: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt G 4., s. 177 och 178), som innebär en anslagsökning med 9 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens geotekniska institut: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 245 000 kr.

67:o) *Statens geotekniska institut: Uppdragsverksamhet*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt G 5., s. 178—180), innebärande en ökning av anslaget med 108 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för statens geotekniska instituts uppdragsverksamhet i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

b) godkänna följande stat för statens geotekniska instituts uppdragsverksamhet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Stat

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förslagsvis	726 000
2. Rörligt tillägg, förslagsvis	413 000
3. Omkostnader, förslagsvis	498 000

Summa kr. 1 637 000;

c) till *Statens geotekniska institut: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 637 000 kr.

68:o) *Statens geotekniska institut: Utrustning*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt G 6., s. 181), som innebär en oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens geotekniska institut: Utrustning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

Diverse

69:o) *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt H 1., s. 182) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 4 207 000 kr.

70:o) *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt H 2., s. 182) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 10 542 000 kr.

71:o) Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Sjöfartsstyrelsens delfond. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt H 3., s. 182) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Sjöfartsstyrelsens delfond* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 109 000 kr.

72:o) Ersättning till statens järnvägar för drift av icke lönsamma järnvägslinjer. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt H 4., s. 183 och 184) att till förevarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 210 milj. kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 215 milj. kr.

Järnvägsstyrelsen har hemställt att anslaget för budgetåret 1965/66 uppföres med 221 milj. kr.

Departementschefen har anfört följande.

I prop. 1964: 118 lämnade jag en ingående redogörelse för styrelsens beräkningar av underskottet i den till grund för ersättningens bestämmande utförda 1963 års separatredovisning. På mitt förslag fastställde riksdagen ersättningen för innevarande budgetår till 211 milj. kr., vartill kom 4 milj. kr. för viss reducering av stycke godsavgifter vid övergång från järnvägs- till landsvägstrafik. Av naturliga skäl är det vanskligt att bedöma hur de olika faktorer, som påverkar ersättningens storlek, kan väntas utveckla sig intill utgången av budgetåret 1965/66. Särskilt gäller detta lönekostnader samt de besparingar, som väntas av bannedläggningar. Erfarenheterna har hittills visat, att dessa besparingar inte kunnat helt kompensera löneökningarna, varför underskottet på det ersättningsberättigade bannätet utvecklas ogynnsamt. Vid mina överväganden härutinnan har jag dock funnit att driftersättningen för nästa budgetår bör utgå med 206 milj. kr., vilket innebär en minskning med 5 milj. kr. jämfört med ersättningen för innevarande budgetår. I ersättningen har jag därvid räknat in 12 milj. kr. för investeringar i fasta anläggningar och investeringsinventarier i de ersättningsberättigade banorna. Liksom för innevarande budgetår bör SJ i samband med ersättningen erhålla 4 milj. kr. såsom kompensation för det inkomstbortfall, som uppkommer genom att företaget vid nedläggningar av banor tillämpar en reducerad taxa för stycke gods, som förs över till billinjetrafik. Jag förordar därför att ersättningen för budgetåret 1965/66 utgår med 210 milj. kr.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sveningsson* (I: 451) och den andra inom andra kammaren av herrar *Nordgren* och *Magnusson* i Borås (II: 545), i vilka hemställts att riksdagen måtte till Ersättning till statens järnvägar för drift av icke lönsamma järnvägslinjer för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 190 milj. kr.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande får utskottet hänvisa till motionen II: 545.

Utskottet. Under förevarande punkt föreslår departementschefen att ersättningen till SJ för drift av icke lönsamma järnvägslinjer för nästa budgetår utgår med 210 milj. kr., vilket i jämförelse med motsvarande belopp för innevarande budgetår innebär en minskning med 5 milj. kr. I motionerna I: 451 och II: 545 har yrkats att ifrågavarande ersättning beräknas till 190 milj. kr. Utskottet får i anledning härav anföra följande.

Nu gällande principer för beräkning av ersättning till SJ för drift av icke lönsamma järnvägslinjer godkändes av 1963 års riksdag. Ersättning utgår för täckning av underskott i trafik, som erfordras för att säkra en tillfredsställande transportförsörjning. I enlighet härmed utgår full ersättning även för de kostnader som SJ orsakas i samband med driften av trafiksvaga järnvägslinjer såvida det inte kan anses företagsekonomiskt motiverat att fortsätta driften även om den lämnar visst underskott. Utskottet, som anser en minskning av ersättningen till SJ i snabbast möjliga takt som i och för sig angelägen, har i förevarande sammanhang icke funnit skäl till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag. Motionerna i fråga avstyrkes därför.

I enlighet med det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 451 och II: 545, till *Ersättning till statens järnvägar för drift av icke lönsamma järnvägslinjer* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 210 000 000 kr.

73:o) *Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt H 5., s. 184—186) att till förevarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 6,5 milj. kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 6,1 milj. kr.

Statens biltrafiknämnd har föreslagit, att anslaget ökas med 1,3 milj. kr.

Departementschefen har anfört följande.

Sedan biltrafiknämnden i början av november från länsstyrelserna erhållit materialet för bedömning av bidragsgivningen till 1964 års trafik, har det visat sig att vissa avvikelser föreligger jämfört med de preliminära uppgifterna i nämndens petita. Sammanlagt har 457 ansökningar om bidrag inkommit, varav 418 från privata och kommunala företag och 39 från statliga. Länsstyrelserna har tillstyrkt bidrag om sammanlagt 5,8 milj. kr. Häremot svarar ett för innevarande budgetår anvisat belopp av 6,1 milj. kr. från vilket även kostnaderna för administration av bidragsgivningen, ca 60 000 kr., skall bestridas. Även om man räknar med viss marginal för ytterligare bidrag i anslutning till besvärssärenden, synes det för 1964 års trafik anvisade beloppet således förslå till bidragsgivningen utan att någon generell jämkning av bidragsbeloppen skall bli erforderlig.

Vad beträffar bidragsgivningen till 1965 års trafik har nämnden upp-

skattat medelsbehovet till 7,4 milj. kr. Av det material rörande bidragsgivningen till 1964 års trafik, som numera står till nämndens förfogande, framgår, att medelsbehovet för nästa budgetår torde bli icke oväsentligt lägre än vad som angivits i petita. Jag uppskattar medelsbehovet för 1965 års trafik till 6,5 milj. kr.

Det torde liksom hittills böra ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda kungörelse rörande bidragsgivningen. Då flera års erfarenhet av bidragsgivningen nu föreligger, torde det hittillsvarande systemet med en årlig kungörelse i ämnet böra ersättas med en kungörelse utan tidsbegränsning.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 6 500 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

74:o) Ersättning till statens järnvägar för överlåtelse av mark vid Stockholms östra station. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt H 6., s. 186 och 187) att till förevarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 1 630 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

I samband med prop. 1963:50 rörande upplåtelse av viss SJ tillhörig mark vid Östra station i Stockholm för att möjliggöra uppförandet av ett internationellt studenthem beräknades värdet av markupplåtelsen till 1 630 000 kr. Ett särskilt anslag härför bör upptagas för budgetåret 1965/66 och rubriceras Ersättning till statens järnvägar för överlåtelse av mark vid Stockholms östra station. Beloppet bör användas för att bestrida kostnaderna för markens iordningställande.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför, att riksdagen må till Ersättning till statens järnvägar för överlåtelse av mark vid Stockholms östra station för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 1 630 000 kr.

75:o) Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt H 7., s. 187 och 188), som innebär en anslagsökning med 11,2 milj. kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 74 000 000 kr., därav 1 700 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

76:o) Kostnader för vissa nämnder m. m. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt H 8., s. 188), som innebär en oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till Kostnader för vissa nämnder m. m. för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 27 000 kr.

77:o) **Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt H 9., s. 189 och 190), som innebär en uppräkning av anslaget med 127 000 kr. för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 757 000 kr.

78:o) **Viss beredskapsutrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt H 10., s. 191) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Viss beredskapsutrustning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

79:o) **Ersättning för viss rundradioverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt H 11., s. 191) att till förevarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 19 500 000 kr.

Utskottet. I sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 9 för innevarande år har utskottet under punkten 3, avseende televerkets anslagsbehov för nästa budgetår, även tagit ställning till sättet för bestridande av de med här ifrågavarande anslag avsedda kostnaderna samt behandlat vissa motionsledes framförda yrkanden. Utskottet har i förevarande sammanhang icke funnit anledning till erinran mot beräkningen av medelsbehovet under anslaget och hemställer följaktligen,

att riksdagen må till *Ersättning för viss rundradioverksamhet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 19 500 000 kr.

Luftfartsfonden

80:o) **Underskott å luftfartsfonden.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 1., s. 192—205) att för Luftfartsfonden å riksstaten för budgetåret 1965/66 upptaga ett underskott av 10,5 milj. kr.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 10,5 milj. kr.

Luftfartsstyrelsen har beräknat underskottet för nästa budgetår till 14,5 milj. kr.

Beträffande yttrande av 1963 års *luftfartsutredning* får utskottet hänvisa till propositionen (s. 201—203).

Departementschefen har anfört följande.

Luftfartsfondens underskott upptogs å riksstaten för budgetåret 1963/64 till 12,3 milj. kr. Kungl. Maj:t föreskrev sedermera att utgifterna å luftfartsverkets driftkostnadsstat för nämnda budgetår ej finge överstiga verkets

inkomster med mer än 9,2 milj. kr. Minskningen i förhållande till det å riksstaten uppförda beloppet berodde huvudsakligen på att intäkterna beräknades till högre belopp än som tidigare förutsatts. Efter framställning av luftfartsstyrelsen medgav Kungl. Maj:t den 27 november 1964, att ett underskott å 10,3 milj. kr. för budgetåret 1963/64 finge i sin helhet avföras från luftfartsfonden. Det ökade underskottet berodde helt på att inkomsterna blivit lägre än förutsatt.

I 1964 års statsverksproposition beräknades luftfartsfondens underskott för budgetåret 1964/65 till 10,5 milj. kr. I luftfartsstyrelsens i maj 1964 framlagda förslag till driftkostnadsstat uppskattades inkomsterna till 46,1 milj. kr. och underskottet till i runt tal 12,0 milj. kr. Genom beslut den 29 juni 1964 fastställde Kungl. Maj:t driftkostnadsstat för luftfartsverket, varvid driftkostnaderna upptogs till inemot 57,4 milj. kr. och underskottet beräknades till högst 10,5 milj. kr. Vid den beräkning, som verkställdes inom luftfartsstyrelsen i samband med anslagsframställningen för nästa budgetår, har underskottet för innevarande år beräknats till nära 12,9 milj. kr.

För nästa budgetår uppskattar luftfartsstyrelsen driftutgifterna till 62,8 milj. kr., vilket innebär en ökning i förhållande till staten för innevarande budgetår med nära 5,5 milj. kr. Inkomsterna beräknas samtidigt öka med 2,2 milj. kr. till 48,3 milj. kr. Underskottet å fonden för budgetåret 1965/66 skulle följaktligen enligt luftfartsstyrelsen komma att uppgå till 14,5 milj. kr.

Den största delen av den beräknade inkomstökningen eller 2,0 milj. kr. hänför sig till trafikinkomster. Av utgiftsökningarna belöper 1,3 milj. kr. på avlöningsposterna, 0,5 milj. kr. på omkostnadsposterna, 1,4 milj. kr. på underhåll av flygplatser samt 0,9 milj. kr. på utgifter för väderlekstjänsten. Dessutom har upptagits en post om 0,7 milj. kr. för oförutsedda utgifter.

Vad beträffar föreslagna personalförändringar vid luftfartsstyrelsen tillstyrker jag inrättande av en tjänst som förste trafikledare i Ae 23 och en som assistent i Ae 15 på trafikbyrån. Jag beräknar vidare medel för en ny tjänst som kontorsbiträde i högst Ae 5. Vidare upptager jag i likhet med styrelsen 50 000 kr. för löneklassuppflyttningar, 20 000 kr. för vissa arvoden samt 125 000 kr. för löneomräkning. I övrigt kan jag icke biträda förslagen rörande styrelsens avlöningspost. Mina ställningstaganden innebär, att kostnadsökningen i förevarande avseende kan beräknas till 272 000 kr.

I fråga om flygplatsorganisationens avlöningspost upptager jag medel för åtta tjänster som trafikledare i Af 13/Ae 19. Vidare tillstyrker jag, att två tjänster som brandförman i Ae 13 inrättas. Jag biträder styrelsens förslag till löneklassuppflyttningar och löneomräkning inom flygplatsorganisationen. Övriga förslag anser jag mig inte kunna biträda. Styrelsens förslag till vissa tjänsteförändringar för bl. a. ett antal trafikledare är icke av den art, att de bör prövas i förevarande sammanhang. Utgiftsökningen under flygplatsorganisationens avlöningspost beräknar jag därför totalt till ett belopp av 612 000 kr.

För luftfartsstyrelsens och flygplatsorganisationens omkostnader beräknar jag en ökning med resp. 36 000 kr. och 197 000 kr.

Med hänsyn till vad jag föreslagit vid anmälan av anslagen till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut upptager jag utgiftsökningen för väderlekstjänsten till 561 000 kr. Beträffande posten diverse utgifter förordar jag en ökning med 100 000 kr. i förhållande till staten för innevarande budgetår.

Styrelsens förslag under övriga poster i driftkostnadsstaten tillstyrker jag. Vid bifall till de av mig tillstyrkta driftkostnaderna kan luftfartsverkets utgifter för budgetåret 1965/66 beräknas öka i förhållande till innevarande budgetårs driftkostnadsstat med ca 4,3 milj. kr. eller 7,5 %. Verkets driftkostnader skulle därmed beräknas till (57,3 + 4,3) 61,6 milj. kr.

Inkomsterna för nästa budgetår har av styrelsen vid oförändrade avgifter beräknats till sammanlagt 48,3 milj. kr. Underskottet på luftfartsfonden för nästa budgetår skulle sålunda komma att uppgå till (61,6 — 48,3) 13,3 milj. kr. Kostnadsökningarna torde således bli av väsentligt större omfattning än de av styrelsen beräknade inkomstökningarna. 1963 års luftfartsutredning har i sitt yttrande över luftfartsstyrelsens petita anfört, att utvecklingen av luftfartsfondens ekonomi inger stora bekymmer. Det synes vidare utredningen som om en väntad ökad flygverksamhet kommer att medföra ökat underskott. Med hänsyn härtill bör enligt utredningen åtgärder vidtagas, som leder till ökade inkomster och så långt som möjligt minskar kostnaderna.

I sammanhanget bör påpekas att det under luftfartsfonden redovisade underskottet ej ger en realistisk bild av det ekonomiska resultatet av luftfartsverkets verksamhet. Det under fonden redovisade underskottet inbegriper således ej bl. a. avsedd förräntning — ca 12 milj. kr. — av det av luftfartsverket disponerade statskapitalet om ca 225 milj. kr. Med hänsyn härtill är det verkliga underskottet ca 25 milj. kr., d. v. s. mer än dubbelt så mycket som det redovisade underskottet. Det kan sägas innebära, att varje flygresa inom landet eller till utlandet av staten subventioneras med i genomsnitt 17 kr. Enligt min mening måste effektiva åtgärder vidtagas för att förbättra relationen mellan luftfartsverkets inkomster och utgifter. I avbidan på resultatet av luftfartsutredningens arbete anser jag, att man i första hand bör inrikta sig på att söka hålla det direkta underskottet inom den av statsmakterna för innevarande budgetår angivna ramen av 10,5 milj. kr. Som luftfartsstyrelsen själv framhållit är utgiftsökningarna till stor del av automatisk karaktär. Till en del motiveras de av kraven på trafiksäkerhet. Främst med hänsyn härtill finner jag att strävandena att förbättra verkets ekonomi inte helt bör inriktas på att undvika ökade utgifter utan också på att öka inkomsterna. Jag avser därför, att inom den närmaste tiden pröva föreliggande möjligheter att företaga vissa höjningar av avgifterna för luftfarten.

Med hänvisning till vad jag i det föregående framhållit rörande luftfartsverkets ekonomi torde vid riksdagens bifall därtill underskottet på luftfartsfonden för budgetåret 1965/66 böra upptagas till oförändrat 10,5 milj. kr. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t, att liksom hittills varit fallet, verkställa en mera noggrann avvägning av de olika utgiftsposterna, sedan styrelsen under våren 1965 ingivit sina definitiva förslag till driftkostnadsstat.

Utskottet. Enligt den av Kungl. Maj:t fastställda driftkostnadsstaten för luftfartsverket har underskottet å luftfartsfonden för budgetåret 1964/65 beräknats till högst 10,5 milj. kr. Luftfartsstyrelsen har i samband med anslagsframställningen för nästa budgetår beräknat underskottet för innevarande budgetår till nära 12,9 milj. kr.

Departementschefen har för nästa budgetår beräknat luftfartsverkets driftkostnader till 61,6 milj. kr. och inkomsterna vid oförändrade avgifter i enlighet med luftfartsstyrelsens beräkning till 48,3 milj. kr. Underskottet på

luftfartsfonden skulle sålunda för nästa budgetår komma att uppgå till 13,3 milj. kr.

Enligt departementschefens mening måste effektiva åtgärder vidtagas för att förbättra relationen mellan luftfartsverkets inkomster och utgifter. I avbidan på resultatet av luftfartsutredningens arbete anser departementschefen att det i första hand bör eftersträvas att för nästa budgetår söka hålla det direkta underskottet inom den ram som gäller för innevarande budgetår eller 10,5 milj. kr. Underskottet för budgetåret 1965/66 föreslås därför upptagas med detta belopp. Departementschefen anför att strävandena att förbättra luftfartsverkets ekonomi inte helt bör inriktas på att undvika ökade utgifter utan också på att öka inkomsterna. På grund härav avser departementschefen att pröva föreliggande möjligheter att företaga vissa höjningar av avgifterna för luftfarten.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må för *Luftfartsfonden* å riksstaten för budgetåret 1965/66 upptaga ett underskott av 10 500 000 kr.

Uppskjutna frågor

81:o) Uppskjutna frågor. Utskottet kommer framtiden att avgiva utlåtande beträffande Kungl. Maj:ts under följande punkter framlagda förslag, nämligen

punkten A 1.: Kommunikationsdepartementet: Avlöningar

punkten A 2.: Kommunikationsdepartementet: Omkostnader

punkten A 3.: Kommittéer m. m.

punkten A 4.: Extra utgifter

punkten D 15.: Bidrag till handelshamnar och farleder

vilket utskottet härmed får för riksdagen
anmäla.

Stockholm den 2 april 1965

På statsutskottets vägnar:

EMIL NÄSSTRÖM

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Boman, Birger Andersson, Ivar Johansson, Fritz Persson, Axel Andersson, Virgin, Rikard Svensson, fru Wallentheim, herrar Bengtson, Per Jacobsson, Bertil Petersson, Hjorth och Strandberg; samt

från andra kammaren: herrar Gustafsson i Stockholm, Karlsson i Olofström, Ståhl, Blidfors, Eliasson i Sundborn, Mellqvist, fröken Elmén, herrar Bergman, Johansson i Norrköping, Gustafsson i Kärby, Cassel, Carbell, Nordstrandh, Lindahl och Tobé.

Reservationer

1) vid *punkten 7* (Allmän översikt över beräkningen av väganlagen m. m. Anslagen till vägunderhåll och vägbyggnader)

a) beträffande anslaget till statligt vägunderhåll av herrar *Ivar Johansson, Bengtson, Eliasson* i Sundborn och *Gustafsson* i Kårby, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 447 och II: 535, såvitt nu är i fråga, och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 20, som börjar med »Utskottet har» och slutar med »Jämtlands län», bort ha följande lydelse:

»Utskottet har vid sin prövning av förevarande anslagsfrågor funnit den av departementschefen förordade medelsanvisningen om 490 milj. kr. till Vägunderhållet otillräcklig. Såsom i motionerna I: 447 och II: 535 framhållits bör därför en uppräknig till 520 milj. kr. ske. Utskottet, som alltså biträder motionärernas yrkande härom, kan däremot icke tillstyrka att — på sätt i motionerna I: 190 och II: 252 föreslagits — en uppräknig sker med allenast 1,5 milj. kr., att i sin helhet disponeras för vägunderhållet i Jämtlands län. Nämnade motioner avstyrkes följaktligen.»

dels ock utskottets hemställan under I. bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 447 och II: 535, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, ävensom med avslag å motionerna I: 190 och II: 252, till *Vägunderhållet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 520 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;»

b) beträffande anslagen till statliga vägbyggnader av herrar *Ivar Johansson, Bengtson, Eliasson* i Sundborn och *Gustafsson* i Kårby, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 447 och II: 535, såvitt nu är i fråga, och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 20, som börjar med »Vidkommande anslagen» och slutar med »och II: 535», bort ha följande lydelse:

»Vidkommande anslagen till den ordinarie vägbyggnadsverksamheten har utskottet ävenledes funnit Kungl. Maj:ts förslag otillräckliga med hänsyn till vägväsendets behov. Utskottet anser därför medelsanvisningen till förevarande ändamål böra i enlighet med yrkandena i motionerna I: 447 och II: 535 upptagas med 620 milj. kr. att fördelas med 350 milj. kr. på riksvägar, 218 milj. kr. på länsvägar, 12 milj. kr. på ödebygdsvägar och 40 milj. kr. på storbroar.»

dels ock utskottets hemställan under II. bort ha följande lydelse:

»II. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 447 och II: 535, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, för budgetåret 1965/66

anvisa följande reservationsanslag, att avräknas mot automobilskattemedlen, nämligen till

a) <i>Byggande av riksvägar</i>	350 000 000 kr.
b) <i>Byggande av länsvägar</i>	218 000 000 kr.
c) <i>Byggande av ödebygdevägar</i>	12 000 000 kr.
d) <i>Byggande av storbroar</i>	40 000 000 kr.;»

c) beträffande anslaget till bidrag till byggande av vägar och gator av herrar *Ivar Johansson, Bengtson, Eliasson* i Sundborn och *Gustafsson* i Kårby, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 447 och II: 535, såvitt nu är i fråga, och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 20, som börjar med »Även anslaget» och slutar med »avstyrkes därför», bort ha följande lydelse:

»Anslaget till Bidrag till byggande av vägar och gator bör enligt utskottets uppfattning däremot — såsom i motionerna I: 447 och II: 535 förordats — uppräknas till 285 milj. kr. i stället för av departementschefen föreslagna 270 milj. kr.»

dels ock utskottets hemställan under IV. bort ha följande lydelse:

»IV. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 447 och II: 535, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till byggande av vägar och gator* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 285 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;»

d) beträffande statsbidragen till enskild väghållning av herrar *Ivar Johansson, Bengtson, Eliasson* i Sundborn och *Gustafsson* i Kårby, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 447 och II: 535, I: 85 och II: 112 samt II: 80, förstnämnda fyra motioner såvitt nu är i fråga, samt att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 21, som börjar med »Avsevärda förbättringar» och slutar med »avstyrkes följaktligen», bort ha följande lydelse:

»De anslag som hittills lämnats för byggande och underhåll har, såsom av motionärerna framhållits, emellertid varit klart otillräckliga och berättigade krav föreligger för en fortsatt utökning av det statsbidragsberättigade enskilda vägnätet. De reduceringar i den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna medelsanvisningen Kungl. Maj:t förordat försämrar avsevärt möjligheterna att lämna byggnads- och istandsättningsbidrag och det bidragsberättigade nätet kan knappast utökas i normal omfattning. Utskottet anser därför anslagen böra upptagas med de högre belopp väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förordat, dvs. med 25 milj. kr. resp. 41 milj. kr. till byggande och underhåll av enskilda vägar. Motionerna I: 447 och II: 535 samt

I: 85 och II: 112, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, ävensom motionen II: 80 tillstyrkes följaktligen.;>

dels utskottets hemställan under V. och VI. bort ha följande lydelse:

»V. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 447 och II: 535 ävensom motionerna I: 85 och II: 112, samtliga motioner såvitt nu är i fråga till *Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 41 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen;

VI. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 447 och II: 535 ävensom motionerna I: 85 och II: 112, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, samt motionen II: 80, till *Bidrag till byggande av enskilda vägar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.;>

2) vid *punkten 12* (*Bidrag till vatten- och avloppsanläggningar*) av herrar *Ivar Johansson, Bengtson, Per Jacobsson, Eliasson* i Sundborn, *Gustafsson* i Kårby och *Tobé*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionen I: 607 och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 30, som börjar med »Såsom departementschefen» och slutar med »förhöjd medelsanvisning», bort ha följande lydelse:

»Kungl. Maj:ts förevarande förslag innebär en ökning av anslagsmedlen i förhållande till innevarande budgetår med 5 milj. kr. Med hänsyn till den betydande eftersläpning, som föreligger på detta område bör dock såsom motionsledes föreslagits en ytterligare uppräknings ske. Utskottet finner därför att anslaget för nästa budgetår bör upptagas med det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna beloppet av 90 milj. kr. och tillstyrker följaktligen det i motionen I: 607 därom framförda yrkandet.»

dels ock utskottets hemställan under I. bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 31 och II: 39 ävensom med bifall till motionen I: 607, till *Bidrag till vatten- och avloppsanläggningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 90 000 000 kr.;>

3) vid *punkten 25* (*Lots- och fyrstaten: Avlöningar*) av herrar *Rikard Svensson* och *Karlsson* i Olofström, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 437 och II: 541 och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 42, som börjar med »Utskottet finner» och slutar med »berörda farvattnen», bort ha följande lydelse:

»Utskottet finner det i och för sig vara angeläget att den pågående rationaliseringsverksamheten på förevarande område fullföljes. I likhet med motionärerna anser utskottet det dock vara tveksamt huruvida den begränsning av personalen vid den sammanslagna lotsplatsen Karlshamn-Ronneby, som av Kungl. Maj:t föreslagits, kan vara tillräddlig. Vid en personalstyrka av den förordade omfattningen torde nämligen ett samtidigt utförande av lotsuppdrag i Karlshamn och Ronneby icke vara möjligt under ogynnsamma väderleksförhållanden. En överflyttning av all lotspersonal till Karlshamn torde vidare innebära att ett större antal fartyg icke kommer att anlita lots — med alla de risker för sjöfarten ett sådant förhållande skulle medföra. I sammanhanget bör också beaktas den expansion av hamnverksamheten som redan kunnat konstateras och torde ytterligare öka i såväl Ronneby som Karlshamn. Med hänsyn bl. a. till angivna förhållanden anser utskottet personalen vid den föreslagna lotsplatsen Karlshamn-Ronneby böra utöver Kungl. Maj:ts förslag utökas med en lotstjänst. Av den gemensamma personalstyrkan bör vidare, såsom motionärerna yrkat, två lotsar och en båtmän förläggas till Ronneby hamn. Utskottet, som således tillstyrker motionerna, vill vidare kraftigt understryka departementschefens uttalande, att sjöfartsstyrelsen givetvis har att följa utvecklingen på området och vidtaga sådana personaldispositioner och övriga åtgärder att sjöfartens behov av rimlig lotsservice även i fortsättningen kan tillgodoses inom de av indragningarna berörda farvattnen.»

dels ock utskottets hemställan under I. bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 437 och II: 541,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för lots- och fyrstaten i enlighet med vad utskottet föreslagit;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de övergångsarrangemang som kan bli erforderliga i anledning av i statsrådsprotokollet och av utskottet redovisade rationaliseringsåtgärder inom lots- och fyrstaten;

c) medgiva att Kungl. Maj:t eller, i den omfattning Kungl. Maj:t bestämmer, sjöfartsstyrelsen skall äga besluta om indragningar av lots- eller fyrplatser på sätt föreslagits i statsrådsprotokollet och med beaktande av vad utskottet anfört samt vidtaga därav föranledda ändringar i personalförteckningen för lots- och fyrstaten och de övergångsåtgärder i övrigt som kan befinnas erforderliga;»

4) vid punkten 35 (Statens isbrytarverksamhet) av herrar *Virgin, Strandberg, Cassel* och *Nordstrandh*, vilka ansett att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 49, som börjar med »Vid föregående» och slutar med »föreliggande motionerna», bort ha följande lydelse:

»De i motionerna I: 122 och II: 154, I: 445 och II: 544 samt I: 443 och II: 546 framförda synpunkterna rörande behovet av en effektiv isbrytarorganisation synes utskottet beaktansvärda. Även om det i första hand bör åvila sjöfartsstyrelsen att ägna isbrytarverksamheten all uppmärksamhet kan det dock anses skäligt att riksdagen som sin mening uttalar önskvärdheten av att en utredning rörande den framtida isbrytarverksamheten snarast bör framläggas. Inte minst talar de i motionerna angivna lokaliserings- och näringspolitiska motiven härför. Då tiden mellan ett riksdagsbeslut om byggande av ny havsisbrytare intill dess denna kan insättas i arbete torde få beräknas till ca 4 år bör, såsom i motionerna framhållits, en skyndsamt utredning vidtagas och förslag framläggas avseende byggande av ny havsisbrytare.»

dels ock utskottets hemställan under II. bort ha följande lydelse:

»II. att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 122 och II: 154 samt I: 445 och II: 544 ävensom I: 443 och II: 546, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört rörande behovet av en effektiv isbrytarorganisation m. m.»

5) vid punkten 72 (Ersättning till statens järnvägar för drift av icke lönsamma järnvägslinjer) av herrarna *Virgin, Strandberg, Cassel* och *Nordstrandh*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 451 och II: 545 och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 70, som börjar med »Nu gällande» och slutar med »avstyrkes därför», bort ha följande lydelse:

»Utskottet anser i likhet med motionärerna att nedläggningen av trafiksvaga bandelar bör ske i en takt som medför en snabbare minskning av ersättningen till SJ än vad Kungl. Maj:t föreslagit. En nedläggningstakt som möjliggör att ersättningen för nästa budgetår kan begränsas till 190 milj. kr. synes därvid lämplig. Motionerna i fråga tillstyrkes därför.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 451 och II: 545, till *Ersättning till statens järnvägar för drift av icke lönsamma järnvägslinjer* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 190 000 000 kr.»